Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэй гараа | № 178 (15801) | 1981 оной августын 4, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

АЯНШАЛГЫН ҮРГЭНҮҮД УРЯАЛНА

Республикымнай ажалшад амаралтын үдэрнүүдтэ аяншалгада гарадаг һайн һайхан заншалтай юм. Хото хү[...] предприяти, эмхи зургаануудай ямаршье наһанай, [...] мэргэжэлтэй олон хүн зон аяншалга болон экскур[...] хабаадажа, түүхэтэ газарнуудтай һайн танилсажа, [...] үргэдхэдэг, бэе махабадаашье элүүржүүлдэг гэ[...] Жэшээнь, амаралтын үдэр бүхэндэ гурбан зуугаад [...] Хяагта, Петровск-Забайкальск городуудта, Новоселен[...] тосхондохи декабристнуудай музей ошожо хара[...] Гарбагатай, Ивалга болон бусад нютагуудтахи түүхэ[...] газарнуудтай танилсажа ерэдэг байна. Гадна Сурхайта [...] «Байкальский прибой», «Максимиха», «Улаан[...] гэһэн аяншалагшадай баазануудта хабарһаа хойшо [...] ниитгаад ажалшад гэр бүлөөрөө ошожо амарһан бай[...]

Аяншалгада дуратайшуултай үнгэргэгдэдэг болоһон [...] янзын энэ хэмжээ ябуулганууд хадаа ажалшадай [...] амралтын тухай манай гүрэнэй үдэр бүриин анхарал [...] халамжын гэршэ болоно. Тэрэнэй ашаар энэ шухала хэ[...] үдэрһөө үдэртэ үргэдэнэ, улам һонирхолтой аяншал[...] [...] эмхидхэгдэнэ ха юм.

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада аяншалга болон экскур[...] [...] эрхилхэдээ, республикымнай Совет 16.3 мил[...] түхэриг гаргашалһан байна, тиигэжэ нэгэ миллион [...] ажалшад холын, дүтын аяншалгада хабаадаһан [...] юм. Харин арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада [...] [...] ханагалгада 26 миллионһоо дээшэ түхэриг [...] [...] 1,7 миллион хүн зонине түрэл орон соо[...] мүн республикын үзэсхэлэн гоё газарнуудаар аян[...] [...] хараалагдана.

Мүнөө республикын аяншалагшадай баазанууд һэльбэн [...] [...] олонхинь үргэдхэгдэжэ захаланхай. Жэ[...] 1981—1985 онуудай туршада Баргажанай райо[...] «Максимиха», Кабанскын районой «Байкальский [...] прибой» гэжэ баазануудта тус тустаа 500-гаад хүн зо[...] нэгэ доро амаруулха аргатай байранууд ашаглалга[...] [...] хараалагдаба.

Улаан-Үдэ хотодо байгуулагдаһан «Баргажан» гэжэ [...] аяншалагшадай комплекс республикын болон холын хо[...] городуудһаа аяншалгаар ерэгшэдтэ ехэ туһа хүргэдэг. [...] һайн түхеэрэлгэтэй гостиница, ресторан, аяншалга [...] экскурсиин бюро хүдэлнэ.

Хүдөө нютагуудһаа ерэһэн республикымнай ажалшад [...] хоёр үдэрэй туршада Улаан-Үдэ город соогуур аян[...] [...] түүхэтэ газарнуудтай, промышленна предприя[...] [...] ургалта, хүгжэлтэтэй дүтөөр танилсаад, театр, ки[...] музейнүүдтэ орожо, сэдьхэлэйнгээ эрилтые хангажа бу[...] [...] болонхой. Тиихэдэ тус бюрогой эмхидхэдэг холын [...] аяншалгада дуратайшуул Москва, Ленинград, Баку, Одес[...] Киев, Минск, Ташкент болон бусад городуудта само[...] [...] ошодог гээшэ.

«Аяншалга ба экскурсиин хэрэгүүдые орон дотороо [...] цаашадань хүгжөөхэ, нарижуулан һайжаруулха тухай» [...] КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, [...] ВЦСПС-эй 1980 оной декабрь һарада баталан абаһан тог[...] [...] хадаа Эхэ оронноймнай нютаг бүхэндэ аяншалга [...] болон экскурсиин хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэ шиидхэ[...] [...] нүлөө үзүүлхэ юм. Тогтоол дотор аяншалга ба экскур[...] [...] албанай ажалые ойрын жэлнүүдтэ бүрин һайжаруул[...] [...] тэрэнэй материально-техническэ баазые үргэдхэхэ ту[...] [...] сэхэ заагданхай. Манай парти, правительство аяншал[...] [...] болон экскурсиин хэрэг хүгжөөхэлөө, совет хүн зоной [...] [...] эрилтын хэмжээнэй ургажа байһые хараадаа абэ[...]

Манайшье республикада аяншалга болон экскурсинуу[...] [...] эрхилхэ хэрэг хүн зоной эрилтэнүүдые бүрин дүүрэ[...] [...] хангана, ажалшадые коммунис һоор хүмүү[...] [...] ёһотой нүхэсэл болоно гэхын аргагүй. Партиин [...] [...], СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-[...] [...] тогтоол соо заагдаһан дутагдалнууд аяншалга, экскур[...] [...] [...]үдые эрхилдэг республикын эмхи зургаанүүдай [...] хүдэлмэридэ бии гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Бүхы [...] [...] түрэлтэнэй һонирхол үүсхэдэг Байгал далайн эрьедэ [...] [...] зоной аяншалга, амаралта мүнөө үеын эрилтын хэм[...] [...] эмхидхэхын тула шэнэ гоё һайхан гэр байрануу[...] [...] айлшадай буудал бодхоохо, һонирхолтой маршру[...] [...] [...]дые зохёохо шухала. Аяншадые эдеэ хоолоор, тран[...] [...] [...]ортаар, зэмсэг, хэрэгсэлнүүдээр хангаха талаар дутаг[...] [...] [...]нууд усадхагдаха болоно. Энэ гүрэн түрын удха ша[...] [...] [...] хэрэгые үндэр хэмжээндэ эрхилхын тула тусхай [...] мэргэжэлтэдые шэлэн хүмүүжүүлхэ эрилтэ табигдана.

Олониитын эрилтые анхаралдаа абажа, аяншалга, эк[...] [...]урсинуудай хүмүүжүүлхы үүргыень дээшэлүүлхэ, һу[...] [...] [...]шадай дунда эмхидхэхы үргэн хүдэлмэри ябуулха хэ[...] [...] [...]гтэй. Энэ хүдэлмэриин ашата һайн дүнгүүдэй уданшье [...] [...] харагдахань лабтай. Ажалай түрүүшүүлые, социалис [...] мүрысөөндэ илагшадые аяншалгын путевконуудаар ур[...] [...] [...]уулдаг гуримые дэмжэмээр гээшэ. Эдэ бүхы холын [...] [...] [...]ата зорилгонууд партийна организацинуудай, совет [...] болон ниитын эмхинүүдэй хүтэлбэри ба сагүргэлжын хи[...] [...] [...]та доро ябуулагдаха зэргэтэй. Аяншалга, экскурси[...] [...] [...]дые эмхидхэдэг эмхи зургаанууд Буряад оронойнгоо, [...] Байгал далайнгаа үзэсхэлэн һайхан байгаалине, оршон [...] [...] тойроноо саашадань гамтайгаар сахихын тула бүхы хэм[...] [...] [...]нүүдые абаха уялгатай.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

У К А З

НҮХЭР И. Н. РУБЦОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Партийна, совет, ажахын органуудта үни удаан саг соо [...] үрэтэйгөөр хүдэлһэнэйнь түлөө, түрэһөөр 50 наһа гүй[...] [...]сэнтэйнь дашарамдуулан, Хэжэнгын районой арадай [...] депутадуудай Дээдэ-Хэжэнгын сельскэ Соведэй түрүүлэг[...] [...] нүхэр **Рубцов** Илья Николаевичые Буряадай АССР-[...] [...] Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной июлиин 29.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

У К А З

НҮХЭР К. Н. ДАМБУЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Ажахын, профсоюзна органуудта үни удаан саг соо [...] үрэтэйгөөр хүдэлһэнэйнь түлөө, түрэһөөр 50 наһа гүй[...] [...]сэнтэйнь дашарамдуулан, Улаан-Үдын локомотив-вагон [...] [...]барилгын заводой профсоюзай заводской комитедэй [...] түрүүлэгшэ нүхэр **Дамбуев** Ким Николаевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан
1981 оной июлиин 29.

СИЛОС, СЕНАЖ, НОГООНОЙ ГУРИЛ ЭЛБЭГ ЕХЭЭР НӨӨСЭЛЭЕ!

АГРЕГАТ ДҮҮРЭН ХҮСЭНДӨӨ...

Репортаж

Үндэр томо һарабша доро АВМ-0,65 түхэлэй агрегадай оньһон түхеэрэлгэнүүд хүдэлжэ, хүндөөр хүүгэнэ. Эндэ өөһэд өөһэдынгөө даабарита ажал хэжэ байһан хүнүүд тон сүлөөгүйнүүд. АВМ-эй дэргэдэ витамин ехэтэй халаахай болон бусад буртаг ногоо кузоваараа болон хойноо шэрэһэн тэргэнүүдээрээ дүүрэн тээһэн автомашина, тракторнууд хирэ-хирэ болоод лэ хүрэжэ ерэнэ. Буулгаһан ногооень һаадгүйгөөр ажаллажа байһан тус агрегадайхид үйрэмэ хуурай гурил болгожо, мэшээгтэ мүнэһэлөөд, складта тушаадаг юм.

—Үбэлдөө энээнине нарай малда эдюулхэдэ, ехэ шэмэтэй һайн тэжээл агша,—гэжэ Түнхэнэй совхозой эндэ ажаллажа байһан звеное хүтэлбэрилэгшэ В. Г. Хартаев үшөө халуухан бамбагар ногоон гурил алган дээрээ абажа, эмирэн хөөрэнэ. — Нёдондо жэл анха түрүүшынхиеэ тус агрегадые ашаглалгада оруулха гэжэ яһала тухашараа һэмди. Шэнэ юумэн хододоо шэнэ байдаг гүб даа. Энэнь ябажа үгэхэгүй, тэрэнь таарахагүй. Тиимэһээ ногооной гурил һанаһанда хүрэхэгүй багаар бэлэдхээ һэмди. Харин мүнөө жэл агрегаднай хүсэндөө оробо гээшэ. Бидэ үдэрэйнгөө нормые ядалгүй дүүргэжэ байнабди. Гансал ногоон тэжээлэй дуталдадаг дэрэһээ түхэреэн сүүдхэдэ агрегадаа хүдэлгэжэ шадангүй байнабди. Тэрэнэй элбэгээр орожо эхилхэлээр, хоёр халаанда хүдэлдэг болохообди.

Нээрээшье, тус звеногой ажалые хараад үзэхэдэ, яһала оролдосотойгоор, нэгэшье эдэрэл һааталгүйгөөр ажаллажа байба. Звенодонь долоон хүн ажалладаг. Эдэнэй олонхинь залуушуул юм. Үглөөнииинь 8 сагта ажалдаа гараад, үдэшэниинь 10 сагта дүүргэнэ. Эндэ амаралтын үдэр гэжэ үгы.

Хүн бүхэниинь өөһэд өөһэдынгөө ажалые нарин нягтаар дүүргэнэ. Оператор-машинист Борис Санжихаевай ажал тон харюусалгатай юм. Тэрэ температура, барабанда оробон тэжээлэй хэмжээе хаража байдаг. Мүн буулгагдаһан ногоон тэжээл барабанда дамжуулан үгэжэ байһан Татьяна Балданова, Дарима Цыбикова, Виктор Сломин гэгшэдэй ажал заахашье таһалдажа һамаарһын аргагүй юм. Грануляторщик Даша-Нима Цыдеев баһал сүлөөгүй ажалтай хүн. АВМ-эй үйрүүлжэ гаргаһан гурилые Роза Убушеева гансаараа мүнэһэлжэ үрдинэ. Тракторист Н. В. Базаров сабшагдажа асарагдаһан ногоон тэжээл хэршэдэг.

Үнинэй механизатор Виктор Гасаранович Хартаевай үгые звеногойхид булта дууладаг, хүтэлбэрилэгшээе хүндэлдэг байна. Энэ хүн жэлэй дүрбэн сагта сүлөөгүй байдаг юм. Зундаа АВМ хүдэлгэнэ, намартаа КЗС ябуулна, үбэлдөө автомашина жолоодоно, хабартаа тракторaap газар хахална.

Агрегадаа июлиин 1-һээ хүдэлгэжэ эхилһэн юм. Түрүүшээр Хэрэнэй предприяти болон эмхи зургаануудай хүдэлмэришэдэй бэлэдхэһэн набшаһата тэжээлээр 10 гаран тонно витаминтай гурил татаһан юм. Удаань элдэб буртаг үбһөөр баһал эды шэнээн тус тэжээл бэлэдхээ. Мүнөө тэрэнээ обёосгорохой холисоор бэлдэжэ эхилбэ. Мүнөө жэл май—июнь һаранuудта газарай хүрьһэндэ шииг нойтоной тон дутамаг байһанһаа, һүниндөө хүйтэрһэнһөө боложо тэжээлэй ургамалнууд муушаг ургаа. Хэды иимэ хүндэ хүшэр байдалай тогтоошье һаань, Түнхэнэй совхозой витаминтай ногооной гурил бэлдэгшэд 240 тонно нөөсэлхэ түсэбөө заабол дүүргэхэ гэһэн зорилготойгоор ажаллажа байнхай.

В. ТУЛАЕВ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: витаминтай ногооной гурил бэлдэхэ звеное хүтэлбэрилэгшэ В. Г. Хартаев; АВМ дээрэ ногоон тэжээл асарагдаад, буулгагдажал байна.

Авторай фото.

ТОБШОХОНООР

ЗАГАРАЙ

Эдэ үдэрнүүдтэ Загарайн районой «Дружба» совхоздо сенаж дараха хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулагдана. Эндэ дүршэлтэй механизаторнууд Василий Шурыгин, Дмитрий Синин, Владимир Шурыгин, Логантий Устинов, Михаил Сафиулин, Николай Пахомов, Яков Шурыгин гэгшэд хүсэтэй тракторнуудые даажа абанхай ажаллана. Сенаж дарагшадай ажалые совхозойнь ахамад агроном Николай Аверьянович Ерофеев хүтэлбэрилнэ. Звеногой гэшүүд траншейнүүдээ ногоогоор түргэн дүүргэжэ, һайн шанартай сенаж элбэгээр дараха хүсэлэнтэй ажаллана.

А. ДОНДУПОВ.

АХА

Ахын районой «Коммунизм» колхозой үбһэшэд ниитынгээ адууһа малда тэжээл бэлэдхэжэ захалһаар үнихэнэй юм. Мүнөө Дээдэ-Жахнаагай сабшаланда дүрбэн хүнһөө бүридэһэн звено ажаллана. Эдэнэртэ нэгэ трактор үгтэнхэй. Үбһэшэд тракторараа сабшалангай ногоо унагаахаһаа гадна, тармадаг юм. Дүршэлтэй механизатор Б. Унжуев энэ трактор жолоодоно.

Дээдэ-Жахнаагай үбһэшэдэй звеное район доторoo суурхаһан үхэршэн Түмэр Бадмаевич Габанов хүтэлбэрилнэ. Энэ нүхэрнай һүрэг мал даажа абаад, гэр бүлөөрөө харууһалдаг юм. Зундаа звеное хүтэлбэрилжэ, үхэрнүүдтээ шэмэтэй үбһэ ехээр бэлэдхэдэг заншалтай.

О. БАЛДАНОВА.

ХУРАМХААН

Эдэ үдэрнүүдтэ Һахалиин совхозой механизаторнууд, хүдэлмэрншэд «Үбһэ хуряалгада бултадаа хабаадаха» гэһэн уряа доро тэжээл бэлэдхэжэ байнхай. Һаяын мэдээгээр эндэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ нөөсэлхэ хүдэлмэридэ 110 хүн хабаадалсажа, бүхыдөө 28 трактор хүдэлгэгдэнэ. Мүнөө дурсагдагша совхоздо 200 гектарай ногоон сабшагдажа, 70 гектарай үбһэн тармагдаад, түрүүшын 350 центнер үбһэн һүрилэгдөө.

Үбһэшэдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ 120 центнер үбһэ сомоһон Павел Бурцевай хүтэлбэрилдэг звено эрхимлэнэ. Мүнөө совхозой коллектив малдаа үбһэ тэжээл ехээр бэлэдхэхээр хараалһан зорилгоёо сүм бэелүүлхээр ажаллана.

А. ЖИГЖИТОВ.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР 601 ЦЕНТНЕР

Арбадахи табан жэлдэ хараалһан түсэбөө сүм дүүргэһэн Хориин совхозой коллектив шэнэ табан жэлдэшье бүри горитой амжалта туйлахаар шиидээ юм. Гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые ехээр тушааха талаар социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн тус ажахы бэлэдхэлэй пунктда мяха эльгээхэ хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоо урид дүүргэжэ, даабариһаа гадуур 601 центнер продукци худалдажа амжаба. Иимэ илалта гол түлэб малаа шахан таргалуулһанай ашаар туйлаа юм. Жэшээлбэл, энэ жэлэй эхиндэ 338 үхэр шахан таргалуулжа захалаа бэлэй. Эндэ малаа һайнаар харууһалһанай ашаар шэгнүүрыень сүүдхын 744 граммаар нэмээжэ, үхэр бүхэнөө 363 килограмм шэгнүүртэйгээр мяханай комбинадта тушаагаа.

Үүсэлэгдэхэ мал шахан таргалуулгада үхэршэд В. Ринчинова, Р. Дабаева, А. Тарбаев, Н. Очиров, Н. Тогмитова гэгшэдэй оруулһан хубита ехэ. Эдэнэрэй харууһалһан үхэрнүүд һайнаар таргалһан байгаа бшуу.

Д. ДОРЖИЕВ.

Үбгэн, залуугүй

Эдэ үдэрнүүдтэ Хамниин совхозой коллектив үбһэ хуряаха хүдэлмэрез үргэнөөр ябуулжа байнхай. Энэ жэлдэ сабшалангай ногооной ургаса шэнгэншэгшье һаа урдыкхиһаа һайн. Мүнөө ажахыдамнай үбһэшэдэй хэдэн звено байгуулагданхай, даалгагдаһан сабшалангаа хуряажа байна. Мүрысөөнэй һүүлэй дүнгөөр Владимир Цыремпилович Абидаевай эрхилдэг Бүргын отделениин үбһэшэд шалгарна. Эндэхи звенонууд бусадһаа ехээр үбһэ һүрилжэ тушаагаа юм.

Һаянай хура бороогой орожо һаатуулаашье һаань, үбһэшэд уһанай үертэ абтаха доро газарай ногоо түрүүлэн сабшажа һүрилнэ. Эндэ гар хажууршад, морин косилка һаадгүй ажаллажа, ниитынгээ адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл ехээр хуряажа абахаар эрмэлзэнэд.

С. ЦЫБЕНОВ,
[...]лөө бэшэгшэ.

Захаамин.

УҺАТА ААДАРТАЙ ҮРДИЛДЭН

Үглөөнһөө наратай сэлмэг байһан аад, үдэрэй хахадһаа бүрхэжэ, тэнгэриин зүүн урда хаяаһаа уһата аадарай хара үүлэн бөөгнэржэ захалба. Газаа һэбшээ һалхигүй, аали намдуу, үнэхөөрөөшье бороогой лаб орохоор зэһэнхэй байһыень һануулха юм. Энэ үедэ Ельцовой Межа гэжэ сабшалангай ургаса хуряажа байһан Василий Иванович Чумаковой хүтэлбэрилдэг үбһэшэдэй звеногой гэшүүд борооһоо урид һүрилһэн һүриез соможо дүүргэхээр хүдэлмэрез улам түргэдхэжэ эхилбэ. Тармагдажа баал болгогдоһон үбһэ оньһон аргаар суглуулжа ябаһан тракторай хирэ-хирэ болоод лэ сомогдожо байһан һүри гээшэ ошохонь бүришье олошорбо. Энэ тракторые дүршэлтэй механизатор Анатолий Тихонович Иванов жолоододог юм. Мүн эндэ тракторһаа гадна, нагшуурга хүлһэн моритой үхибүүд бухалнуудые тусхай түхеэрэлгэтэй тракторта ажалладаг А. С. Воротниковто абаашахадань, оньһон «һабараар» багсалан шүүрээд, һүри дээрэ гаргана. Энэ үбһыень сомоо ябталан гэшхэгшэд Василий Воротников Василий Чулковтой хамта тармуураараа тодожо абаһаар тараажа, нягтаруулан гэшхэнэ.

— Сабшалангайнгаа ногооной ургасые бидэ энэ һарын 7-һоо хуряажа захалаабди. Түрүүшын үдэрнүүдтэ Инцаганай, Мойһотын багахан сабшалан дээрэ 100 центнерэй нэгэ һүри сомообди. Эндэ мүнөө 400 гаран центнер үбһэн һүри болгогдоо. Звенодомнай хори гаран хүн ажаллана, —гэжэ звеное ударидагша Василий Иванович Чумаков омогорхон хэлэнэ.

Тус звенодо МТЗ түхэлэй табан, «Т-25» маркын хоёр трактор даалгагданхай. Эдэ тракторнуудай нэгэнииинь баал болгогдоһон үбһэ суглуулдаг түхеэрэлгэтэй. Хоёрынь хатаһан үбһэ суглуулдаг түхеэрэлгэтэй. Хоёрынь хатаһан үбһэ тармажа баал болгоно. Тиихэдэ нэгэ трактор һүри сомохо түхеэрэлгээр хангагданхай юм. Сабшалангай ногоо унагааха хүдэлмэридэ нэгэ МТЗ түхэлэй, хоёр «Т-25» маркын трактор хүдэлнэ.

Дурсагдагша звеногой коллектив бүхы дээрээ 4990 центнер үбһэ һүрилхэ даабаритай юм. Тиин эдэнэр үдэртэ 130 центнер үбһэ һүри болгон соможо, нормоёо сүм бэелүүлнэ.

Энэ сабшалан звеное хүтэлбэрилэгшэ Василий Иванович Чумаковто даалгагданхай. Дүршэлтэй луговод газараа хабарһаа эхилжэ һая болотор булуур станцяар уһалһан юм. Сабшалангаа ундалуулхадань пенсионер, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеран Михаил Андреевич Чухломин горитой туһаламжа үзүүлһэн юм. Мүнөө энэ үбгэжөөл залуу хүбүүдые дахуулханаи, үбһэ нагшуурга дээрэ ашана.

Дүршэлтэй энэ луговодто бүхыдөө 530 гектар сабшалан даалгагданхай. Тэрэнэй 80 гектарынь горхоной уһаар ундалуулагдадаг тула гектарай 20 центнер үбһэн абтахаар хараалагдана. Үлдэгшэнь гэхэ гү, али 450 гектарынь булуур станцяар уһалагдадаг байна. Эндэһээ луговод гектарай 10—11 центнер үбһэ хуряаха түсэбтэй. Мүнөө хуряаһан сабшалангайнгаа ургасые уридшалан согсолжо зэргэсүүлхэдэнь, гектарай 10 центнер үбһэн абтаад байна.

Косилкашадай ажалладаг сабшаланда ошоходомнай гурбан трактор һубаринхай, хурса хажуураараа бүһэдэ хүрэмэ ногоо урматайгаар сабшан унагаажа байба. Эдэнэр тракторaa аалиханаар ябуулжа, ногоонойнгоо ургасые доохонуур сабшахые оролдоно. Түрүү луговодой мэдүүлһэнэй ёһоор, эндэ хүдэлдэг трактористнууд үдэр бүри нормоёо дүүргэдэгшье һаа, хатаһан ногооень тармажа, һүрилэгшэдэйнгөө хэһэн ажалые хараада абажа, өөһэдынгөө хэхэ хүдэлмэриин хэмжээе уридшалан тодорхойлно.

Ангирай отделениин энэ сабшалан дээрэ хура бороотой үрдилдэн тэмсэһэн үбһэшэдэй ажал улам хүсэтэйгөөр эбхэрнэ. Һүри сомохо түхеэрэлгэтэй трактор жолоодогшо Алексей Воротников асарагдаһан үбһыень тэрэ дороо багсалан абаад, сомоо дээрэ гаргахадань, бухал шэрэгшэд баһал яарана. Эдэнэй түргэдхэхэ бүри хатаһан үбһэ тармажа баал болгогшод гээгдэлдэ орожо, хүсэгдэхэгүйе оролдоно. Иигэжэ дам саашаа бэе бэеэ яаруулһан үбһэшэдэй ажал бүри эршэдэжэ, богонихон саг соо томо һүри сомогдожо нюруулагдашалай. Уһата борооһоо үрдиһэн эдэнэр үшөө нэгэ һүриин һууриі табяад, огторгойн аашатай дахяад үрдилдэн, соможо захалаа бэлэй.

— Бидэнэр сабшалангай ногоо хуряажа дүүргэһээр лэ сомоонуудаа хорёолдог заншалтайбди. Манай совхозой үбһэшэдэй социалис мүрысөөнэй дүнгүүд арбан хоног бүридэ согсологдожо, эрхимлэгшэдынь тодоруулагдана. Арбан үдэрэй туршада бидэ 1300 центнер үбһэ һүрилхэ түсэбтэйбди. Мүнөө уридшалан тооложо үзэхэдэ, даабаримнай дүүргэгдэхэл хэбэртэй. Үсэгэлдэрэй дүнгөөр 950 центнер үбһэн сомогдоо. Мүрысөөндэ эрхимлэжэ, нэгэдэхи һууриіда гарабал, 50 түхэригэй мүнгэн шанда хүртэхэбди,— гэжэ звеное хүтэлбэрилэгшэ Василий Иванович найдамтайгаар мэдүүлээ һэн.

Прибайкалиин районой «Зырянский» совхозой үбһэшэдэй звенонууд хоорондоо мүрысэдэг заншалтай. Тиихэдээ оньһожоруулагдамал звеногойхидой дүн амяараа согсологдоно. Мүнөө тус коллектив үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэрез эмхитэйгээр ябуулжа, энэ хэрэгтэ хүдэлмэриин хүсэтэй хүн бүхэниие хабаадалсуулһанай ашаар малдаа шэмэтэй хоол элбэгээр бэлэдхэхэ зорилготойгоор республика дотороо үүсхэл гаргаһан түрүү ажахынуудай, арадай депутадуудай сомоной болон сельскэ Соведүүдэй уряае һайшаан дэмжэжэ, КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, республикын Министрнүүдэй Соведэй хандалгые хүндэтэйгөөр хүлеэн абахадаа хараалһан түсэбөө заабол үлүүлэн бэелүүлхээр шиидэнхэй.

Вл. ЖИГЖИТОВ.
Прибайкалиин район.

ҺУУЛЭЙ МЭДЭЭСЭЛ ТАСС

РОССИН ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ

КИРОВ. Областиин бүхы районуудта орооһо хуряалга жэгдэ ябуулагдана. Хуряалга-зөөлгын 600 комплекс ба оньһожоруулагдамал 726 звено хүдэлнэ. Немскэ районой «Кировец» совхозой комбайнернууд Социалис Ажалай Герой Петр Кожемякин ба тэрэнэй аха Леонид социалис мүрысөөндэ эрхимлэнэ. Тэдэнэр түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ, тус тустаа 2 мянганһаа үлүү центнер орооһо сохиһон байна. Малмыжска, Пижанска ба бусад районуудай механизаторнууд үндэр мэргэжэл шадабари харуулна.

БРЯНСК. «Волна революции» совхоз область дотороо эгээ түрүүлэн орооһо хуряалгые түгэсхэбэ. Механизаторнууд оройдоол 12 үдэр соо ургаса хуряаһан байна. 1,5 мянган гектар таряалангай туд бүриһөө 24 центнер орооһо тэдэ сохёо юм. Совхоз гүрэндэ орооһо худалдаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргээ.

Областиин бусадшье олохон колхоз, совхозууд орооһо хуряажа дүүргэхэ дүтэлөө. Бүхы талмайн хахадайнь шахуу орооһото болон бобово ургамалнууд хуряагдаад байна. Хуряалга-зөөлгын 400 гаран комплекс ба отряд таряалан дээрэ ажаллана.

РЯЗАНЬ. «Сараевский» совхозһоо Социалис Ажалай Герой В. Главинай даадаг хуряалга-зөөлгын ажахын тоосооной звено Рязаниин таряашадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ эрхимлэнэ. Механизаторнууд гурбан комбайнаар үдэртэ 1270 центнер орооһо сохиһон байна. Тиихэдэ звеньевойнь 555 центнер орооһо сохёо.

Милославска районой «Прогресс» совхозой звеньевой Социалис Ажалай Герой Е. Беляев мүрысэгшэ нүхэрһөө мүн лэ гээгдэнэгүй.

ВОРОНЕЖ. Воронежско областиин Чесменскэ адуунай заводһоо дүй дүршэлтэй таряашан Н. Исаевай комбайные табадахи одохон шэмэглэбэ. Хуряалгын эхинһээ хойшо тэрэ область дотороо эгээл түрүүлэн 5 мянган центнер шэниисэ сохёо юм. Николай Трофимович залуушуулай һурган хүмүүжүүлэгшэ юм. Бобровско районой залуу комбайнернуудта зорюулагдан, тэрэнэй нэрэмжэтэ шан тогтоогдонхой.

КАЛИНИНГРАД. Калининградска областиин бүхы ажахынууд орооһоёо жэгдэ хуряажа эхилбэ. 2 мянга гаран комбайн орооһо хадалгада гараа.

Намарай ба хабарай таряан нэгэн доро эдеэшэжэ, ехэхэн талмайн орооһон газарта хэбтэжэ, мүнөө жэлэй ургаса хуряалгада горитойхон бэрхэшээлнүүдые тохёолдуулһан байна. Таряашад наратай сэлмэг час бүхэниие аша үрэтэйгөөр хэрэглэхые оролдоно.

(ТАСС-ай корр.).

«РАДУГА» НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

Дэлхэйе тойрон дабшадаг хэмэл ододые хэрэглэн, хэлхеэ холбоо бэелүүлхэ ба телевизионно дамжуулга хэхэ оньһон түхеэрэлгэнүүдые улам нарижуулан һайжаруулха программатай зохилдуулагдан, долгинуудай сантиметрэй диапазондо телефонно-телеграфна радио холбоо түхэреэн сүүдхэ соо таһалгаряагүйгөөр бэелүүлхэ ба түбэй телевидениин үнгэтэ ба хара-сагаан программануудые «Орбитын» станцинуудта дамжуулха ретрансляционно аппаратуратай «Радуга» гэжэ хэлхеэ холбооной ээлжээтэ хэмэл одон 1981 оной июлиин 31-дэ Советскэ Союзһаа дэгдээгдэбэ.

«Радуга» гэжэ хэмэл одон дээрэ тодхогдоһон аппаратура һаадгүй һайнаар хүдэлнэ. Командно-хэмжэн тодорхойлхо комплекс хэмэл одые залан дабшуулна. Хараалагдаһан программын ёһоор хэмэл одоной хэлхеэ холбооной ба телевизионно аппаратура ашаглан хэрэглэгдэхэ юм.

«Радуга» гэжэ хэмэл одон «Стационар-2» гэжэ уласхоорондын буридхэлэй индекстэй.

(ТАСС).

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ХАМАГ ХҮСЭН ЭЛСҮҮЛЭГДЭЭ

ХАБАРТАА, зунай эхеэр удаан саг соо бороо оронгүй байжа, сабшалан, таряалан болон бэлшээри баhал гандажа захалаа hэн. Харин июль hарада уhа ехэтэй бороо удаа дараалан орожо, хаташаhан газарта «ами» оруулаа. Тала дайда, таряалан үргэлжэдөө ногооржо, хүн амитанай нюдэ хужарлуулhан, сэдьхэл тэгшэлhэн шэнги болобо.

Гэхэ зуура түсэбөөр хараалагдаhанай ёhоор ороohото болон тэжээлэй ургамалнуудай ургасын хуряагдахань бэрхэтэйшэг байха. Үшар тиимэhээ ургаа болоhон али бүхы ногоо, халаахай, үрмэдэhэ, набшаhата мүшэр дүүhан суглуулан хуряаха, шанарыень муудхаангүй хадагалжа абаха зорилго табигдана.

Манай колхоз малай үбэлжэлгын ерэхэ хаhые урагшатайгаар үнгэргэхын тула 78,5 мянган центнер силос, 21,6 мянган центнер сенаж дараха, 18 мянган центнер үбhэ хуряаха, 6 мянган центнер витамин элбэгтэй ногооной гурил татаха түсэбтэй юм. Мүнөө жэлэй байдалаар болоходо энэ нилээд хүндэшэг даабари болоно. Хамаг дутуу дундануудаа сагай уларилда тохожорхёод, альгаа дэлгээд hуултай бэшэ. Али бүхы арга боломжоёо элсүүлэн, малдаа дутамаггүй хүрэхэ тэжээл суглуулха гээшэ мүнөөдэрэй эгээл шухала зорилго болоод байна.

Эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа, мүнөөшье үргэлжэлhөөр. Түбхын түрүүндэ витаминтай ногооной гурил бэлэдхэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Нёдондо манда АВМ-1,5 түхэлэй нэгэл агрегат хүдэлhэн байгаа. Харин бидэ үшөө нэгэ иимэ шэнэ агрегат тодхообди. Эдэ оньhон түхеэрэлгэнүүд хоёр халаанда хүдэлгэгдэнэ. Хүсэтэ техникые таhалгаряагүй ашаглахын туhа набшаhата мүшэр суглуулха нэгэ звено, хээрэ бэлэдхэгдэhэн мүшэр, халаахай, үрмэдэhэ зөөхэ оньhожоруулагдамал үшөө нэгэ звено эмхидхэгдээ hэн.

Гадна тосхоной айл бүхэндэ иимэ ургамалнуудые суглуулха даабари үгтэнхэй. Энэ шухала хүдэлмэриие эмхидхэлгэдэ сельскэ Советэй гүйсэдком колхозой правленидэ, партбюродо ехэ туhа хүргэлсэнэ гээшэ. Тиигээдшье тосхоной хүн зон ехэ багагүй, хүгшэн залуугүй ногооной гурил болохо элдэб ногоо, набша намаа, шэлбүүhэ суглуулгада тон эдэбхитэйгээр хабаадана. Мотоциклаар, үмсынгөө хүнгэн машинаар, мори тэргээр агрегатай дэргэдэ асарhан ногоон заашье дундарнагүй. Жэшээнь, колхозой шофер Н. Ф. Мальцев үдэшэ үглөөгүүр забhарай гарахалаар лэ үхибүүдээ абаад ой гарадаг. Мүнөө энэ колхозник 50 центнер набшаhата мүшэр, модоной шэлбүүhэ тушаагаад байна.

АВМ-1,5 гэжэ агрегадай коллективые коммунист Георгий Самойлович Мальцев, ногоо АВМ-дэ зөөгшэдэй звеное КПСС-эй гэшүүн Виктор Георгиевич Посельский, набшаhата тэжээл бэлэдхэгшэдэй бүлэгые мүн лэ коммунист Тимофей Авдеевич Киреев хүтэлбэрилнэ. Витаминтай ногооной гурил бэлэдхэгшэд энэ жэлдэ адаг 9 мянган центнер эрхим шанартай тэжээл гаргажа, колхозойнгоо складта тушаахабди гэhэн социалис уялга абанхай.

Сабшалангай ногооной ургаса бирагүй гэжэ дээрэ тэмдэглээ hэм. Хэды тиимэ байбашье hаань, үбhэ абаха түсэбөө дүүргэхэ зорилго табигдана. Мүнөө оньhожоруулагдамал гурбан, гар хажууршадай нэгэ звено сабшалан дээрэ гаранхай, хүдэлмэридөө шиидэн оронхой гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. 15 хүнhөө бүридэhэн, техникээр гүйсэд хангагданхай нэгэ бригада Амарай область руу ябанхай. Тэдэнэр үбhэ сабшаха, hолоомо суглуулха, тэдэнээ багсалжа, нютаг уруугаа ябуулха даабаритай ааб даа.

Июлиин тэн багаар колхозой коммунистнуудай хамтын суглаан боложо, хүдөө ажахын үйлэдбэридэхи энэ харюусалгатай кампаниие эмхи гуримтайгаар үнгэргэхэ, ниитынгээ адууhа малда бардам хүрэхэ тэжээл абаха талаар партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдээ. Тиихэтээ хамта тэжээл бэлэдхэгшэдэй дунда дэлгэрхэ социалис мүрысөөнэй, материальна болон моральна талаар урмашуулгын гуримууд харагдаа. Тэжээл бэлэдхэлгын ябажа байха үедэ үбhэшэдэй, АВМ дээрэ хүдэлэгшэдэй соёлой болон ажаhуудалай үдэр бүриин бүхы хэрэглэмжые жэншэдгүйгөөр хангаха талаар хэмжээ ябуулганууд тодорхойлогдоhон байха юм.

Мүрысөөнэй дүн согсолхо, соносхохо, ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха, соёлой, худалдаа наймаанай талаар хангалтые эмхидхэхэ хэрэгые партбюро ба профком хүтэлбэрилнэ. Автолавкын, соёлой байшангай агитбригадын, кино-түхеэрэлгэнүүдэй, медигүүдэй, ажаhуудалай албанай үбhэшэдые хангаха график зохёогдожо, сельскэ Советэй гүйсэдкомоор баталагданхай, тэрэнэй хиналта доро абтанхай. Тэрэшэлэн тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ хабаадагшад ниитын эдеэ хоолоор хангагдана.

Томо коллективүүдтэ партiйно-комсомолой саг зуурын бүлэг байгуулха хэмжээн абтажа байна. Даб дээрэ 12 коммунистнүүд тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ гаранхай. Оньhожоруулагдамал звенонуудые коммунистнуудта даалганхайбди. Үшөө хэдэн коммунистнууд, комсомолшууд нэмэхэ байха.

Манай колхоздо тугал, бурунуудые түлжүүлхэ, шахаха гол шэглэлтэй ажахынууд хоорондын hалбари байгуулагдажа, үндэhэ hуурин табигдажа захалба. Районой колхоз болон совхозуудhаа жэл соо 2000 толгой хүрэтэр иимэ мал суглуулагдаха зэргэтэй. Манай малшад тэдэнэй амидын шэгнүүрые адаг 350 килограммда хүргэжэ, гүрэндэ тушааха гол даабаритай байха юм. Тиихэтээ хамта арбан нэгэдэхи табан жэлэй эсэстэ ажахымнай 1,5 мянган гахайтай, 10,3 мянган хонитой, 3,5 мянган үхэртэй байха ёhотой юм.

Иимэ болохолоороо энэ хараалагдаhан түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлгэ хадаа имагтал элбэг аад, эрхим шанартай тэжээлhээл эшэ үндэhэтэй байха болоно. Ушар тиимэhээ ямаршье жэлдэ бата найдамтайгаар бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ гээшэ ажал ябуулгымнай гол зорилгонь болоно. Иимэ эрилтын КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүд соо табигдаhые эндэ дабтан дурдаhанай үлүү ааб даа. Бүгэдэндэ мэдээжэ зүйл шуу.

Нёдондоной ган гасуурhаа уламжалан, ехэл хүндэ хүшэр байдалда малай үбэлжэлгын хаhа үнгэргэгдөө гээшэ. Хэды тиигэбэшье КПСС-эй XXVI съездын хараалhан асари ехэ зорилгонуудаар урмашаhан колхозоймнай малшад шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй үнгэрhэн зургаан hарын туршада яhала урагшатай ажаллаа гэжэ хэлэхэ байнаб. Гүрэндэ hү худалдаха түсэб 157 процент, мяха — 112,9 процент дүүргэгдээ. Даабариhаа үлүүлэн 50 центнер (физическэ шэгнүүрээр) нооhон тушаагдаа. Хонин бүриhөө дунда зэргээр 4 килограмм нооhон хайшалагдаа. Түрүүшын энэ зарим тэды амжалта хадаа мал ажал хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб дүүргэлгэдэ hайн нүлөө үзүүлхэ байха.

КПСС-эй обкомой, республикын Верховно Советэй Президиумэй ба Министрнүүдэй Советэй республикын колхозниггуудта, совхозууд болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудай хүдэлмэришэдтэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ, бүхы ажалшадта хандаhан хандалгые манай ажахын, бүхы тосхоной ажалша хүн зон угаа хүндэтэйгөөр хүлеэн абаад, бодото хэрэгээрээ харюулха гэhэн эдэбхи эрмэлзэлтэй байhанаа элирхэйлнэ.

А. АРХИПОВ,
Мухар-Шэбэрэй районой «Искра» колхозой профкомой түрүүлэгшэ.

ХОДОДОО ЗОНОЙ ДУНДА

КОММУНИСТ ТУХАЙ хөөрөөн

Үргэн тэнюун, гоё hайхан даа Буряад нютагнай. Тэрэнэй үзэсхэлэн hайханиие үнэн зүрхэнhөө сэгнэжэ, дурлаhан зон эндэhээ гаража ошодоггүй, бүхы наhаяа манай нютагтай холбодог байха юм. Тэдэнэй нэгэн Александр Александрович Кащеев болоно.

Тэрэ аяар холын Ярославска областьдо түрэжэ, бага наhанhаа хойшо ажал хэжэ дүршэhэн хүн. Эсэгэ оронои хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилhэн түрүүшын үдэрнүүдтэ армида абтажа, тэмсэлэй гал дүлэн соо ороо hэн. Доро зүрхэтэй, эрэлхэг зоригтой артиллерист харата муухай фашистнуудые хайра гамгүй сохилсожо, Могилев хото хүрөөд, хүндөөр шархатаhан байгаа. Тэрэнэй госпитальдо хэбтэхэдэнь Алдар Солын III шатын орден барюулагдаа бэлэй.

Дайнай hүүлээр Кащеев Сибирь, Алас-Дурна зүг ошожо хүдэлхэ дуратайшуултай хамта гэр бүлөөрөө манай Буряад нютаг ерэжэ, Прибайкалиин районой Карымск тосхондо hуурижаhан байна. Нютагай зон энэ гэр бүлые ехэ хүндэмүүшэ ёhоор угтажа абаа hэн. Колхоз тэдэндэ гэр, мал үгэhэн байна. Мүн бэшэшье юумэээр шадаха аргаараа туhалаа hэн ааб даа.

Александр Александрович тэрэнэй hамган Анна Сергеевна хоёр нютагай зоной иимэ хүндые өөhэдынгөө ажалаар харюулхые оролдоо hэн. Хүдөө нютагта түрэhэн зондо эндэхи ажал мэдээжэ бшуу. А. А. Кащеев эндэ тракторист курсда hуража, механизатор мэргэжэлтэй болоо. Эндэхи газар баруун тээхидэл адли бэшэ ха юм даа. Тиимэhээ ургасын нилээд бэрхэтэйгээр ургуулагдадаг байhые тэрэ ойлгоо hэн. Бүхы ажалаа үнэн зүрхэнhөө, харюусалгатайгаар дүүргэдэг коммунист Александр Александрович ойрохон зуура хүн зондо хүндэтэй болоо бэлэй.

Ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, дутуу дунданууудта эбсэшэгүйгөөр хандадаг тула тэрэ элдэб суглаанууд дээрэ өөрынгөө hанамжа, дурадхал оруулдаг. Бүхы hанал бодолоо колхозойнгоо үйлэдбэри дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зорюулдаг хүн. Эдэ бүгэдыень хараада абажа, колхозой правлени hүүлиин фермые даагшаар томилоо бэлэй. Эндэ тэрэ нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, hаалишадай ажал хүнгэдхэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулhан байха юм. Гадна залуу hаалишадые хүмүүжүүлхэ талаар ехэ юумэ хээ. Тэрэнэй оролдолгын ашаар нилээд олон залуу басагад hаалишанай мэргэжэлдэ hураад, мүнөө hайн үрэ дүн түйлан хүдэлжэ байдаг.

Тэрэ колхозой отделениингээ партийна организациин секретаряар хэдэ дахин hунгагданхай. Хүн бүхэн[...] гаяа коммунистнуудта[...] тэ ехэтэйгээр хандал[...] мэhээл эндэхи партий[...] низаци hайн гэжэ [...] дог бшуу. Партийна[...] нууд саг болзор со[...] гаргагдажа, элдэб [...] асуудал зүбшэн [...] шиидхэдэг байна. М[...] партиин зэргэ олош[...] талаар ехэ хүдэлмэр[...] лагдана. hүүлэй үе[...] залуу механизаторнуу[...] малшад партида абта[...] А. А. Кащеевэй хуби[...]

Мүнөө тэрэ хүндэт[...] ралтадаа гаранхайш[...] түрэл колхоздоо т[...] зандаа. Сельскэ Сове[...] путат, hайн агитатор[...] хуряалгын энэ халуу[...] гэртээ hууха аал. Үн[...] Мүнөө тэрэнэй ажал[...] лан дээрэ, үбhэшэдэй[...] болонхой.

П. ХАЛТА[...]

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ
тобшо мэдээсэл

ЭЭЛЖЭЭТЭ hУРАЛСАЛ

КПСС-эй Советскэ райком районой партийна организацинуудай секретарьнарай ээлжээтэ hуралсал үнгэргэбэ. «Социалис мүрысөө хүтэлбэрилхэ арга дүршэл» гэhэн асуудалаар партиин райкомой секретарь П. А. Чукреев элидхэл хээ. Тэрэ суглагшадай гол анхарал социалис мүрысөө эмхидхэхэ, мүрысэгшэдые урмашуулха асуудалнуудта хандуулаа. Гадна социалис мүрысөө эмхидхэхэ түрүү дүй дүршэл дээрэ тогтоhон байха юм.

КПСС-эй райкомой бүридхэлгын таhагые даагша С. С. Станна гартида абтаха хүнүүдэй документ зүбөөр бэшэжэ, гүйсэд тушааха тухай хэлээ. Райкомдо ородог эдэ документнүүд олон ушарта буруу бэшээтэй, дутуу байдаг. Энэ юунhээ болоноб гэхэдэ, партийна организациин секретарьнар энэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана гээд тэрэ тэмдэглээ. Тиихэдэ партиин гэшүүнэй түлбэри тухай асуудалаар КПСС-эй райкомой инструктор А. М. Маланов үгэ хэлээ.

«КПСС-эй XXVI съездын эрилтэнүүдэй үндэhөөр эмхидхэлэй партийна хүдэлмэриие саашадань hайжаруулха талаар партийна организацинуудай зорилгонууд» гэhэн асуудалаар партиин райкомой эмхидхэлэй-партийна хүдэлмэриин таhагые даагша А. И. Шульгин элидхэл хэбэ.

Районой партийна организацинуудай секретарьнарай ээлжээтэ hуралсал аша туhатайгаар үнгэрөө. Тэрээндэ хабаадагшад элидхэлшэдhээ hонирхоhон зүйлнүүдээ асуужа абаа, дүй дүршэлөө андалдаа.

М. САНДАНОВ.

МАНАЙ ГОЛ ОРОЛДОЛГО

Эдэ үдэрнүүдтэ хүдөө ажахын эгээл харюусалгатай кампанинуудай нэгэн болохо үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри түлэгтөө оронхой. Манай совхоз энэ жэлдэ бүхы дээрээ 46 мянган центнер үбhэ сабшажа абаха түсэбтэй юм. Энэмнай нёдондонойхиhоо 8 мянган центнерээр ехэ болоно.

Үбhэ хуряалгын эхилхэдэ Дүтэлүүрэй болон Цакирай сомоной Советүүдэй харьяата газар дээрэ ажаhуугшад ехэ багагүй, үбгэн залуугүй бултадаа сабшалан дээрэ гаража, ниитынгээ адууhа малда тэжээл бэлэдхэлсэдэг заншалтай юм. Илангаяа ахалагша классай hурагшад, пенсионернүүд, студентнэр олоороо хабаададжа, модоной шэлбүүhэ, мүшэр, халаахай сабшажа тушаана.

Мүн үбhэшэдэй 48 звено байгуулагданхай. Тэдэнэй хоёрынь оньhожоруулагдамал, морин ба гар хажууршадай 45 звено юм. Нэгэдэхи отделениин оньhожоруулагдамал звеное коммунист Гэндэн Гомбоевич Базаров хүтэлбэрилнэ. Хоёрдохи отделениинхиие залуу комсомолец Содном Цыденов даанхай.

Июлиин 16-hаа бүхы звенонууд даалгагдаhан участогуудтаа гаража, нэн түрүүн хүндэ хүшэр, бороо ороходо уhанда абташаха газарнуудаа сабшажа захалба.

Үбhэ бэлэдхэхын хажуугаар hаяын үдэрнүүдтэ сенаж, силос даража эхилхэмнай. Бидэ байгша ондо 15 мянган центнер сенаж, 89 мянган центнер силос нөөсэлхэ даабаритайбди.

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ уряатайгаар партиин областной комитет, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиум болон Министрнүүдэй Совет республикынгаа колхозниггуудта, совхоз болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудай хүдэлмэришэдтэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ, бүхы ажалшадта хандаhан бэшэг соогоо энэ шухала хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, малай ерэхэ үбэлжэлгэдэ өөhэдынгөө хубита оруулхыень уряалhан байна. Тиимэhээ тэжээл бэлэдхэлгэдэ илангаяа шанарайнь тала хараха болонобди. Үбhэ хуряалгын үедэ арадай хиналтын түлөөлэгшэд ажахынгаа зооветеринарна мэргэжэлтэдтэй хамта hурилгэдэhэн үбhэ, дарагдаhан сенаж болон силосэй шанарыень шалгаха уялгатай.

Звено бүхэнэй ажал хүдэлмэри хинан шалгахыень парткомой гэшүүдтэ, сомоной Советүүдэй депутадуудта даалгагдаа. Тэдэнэр тэжээл бэлэдхэлгын дүүрэтэр хододоо звенонуудта ябажа, ажал хэрэгээрнь hонирхохо, шадаха зэргээрээ туhалха юм.

Тэжээл бэлэдхэхэ звенонуудта ажаhуудалай таарамжатай байдал байгуулагдаа, ниитын эдеэ хоолоор, мүн соёлой ба медицинскэ талаар хангалтые hайнаар эмхидхээбди.

Звенонуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые совхозой дирекци, партийна комитет хододоо согсолжо байха. Ажалай үндэр бүтээсэ түйлаhан эрхим түрүүшүүлдэ дамжуулгын вымпелнүүд, мүнгэн шангууд барюулагдаха юм.

Мүнөөдэрэй гол зорилгомнай хадаа ургаhан ногоогоо, ургасаяа богони болзорто hайн шанартайгаар хуряажа, ерэхэ үбэлжэлгын үедэ ниитынгээ малда бардам хүрэхэ тэжээлэй бааза байгуулхын түлөө бүхы ажалшадаа үргэнөөр хабаадуулха ёhотойбди. Тиигэжэ шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ урдаа табигдаhан зорилгонуудаа амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө бүхыгөөрөө оролдохобди.

А. ЮСУДУРОВ.
Захааминай районой Дүтэлүүрэй совхозой директор.

ВОЛГОГРАДСКА ОБЛАСТЬ. Камышиндахи А[...] Косыгинай нэрэмжэтэ пумаажан бүдэй комбинат су[...] туршада миллион метр утатай эд үйлэдбэрилэн гар[...] «Гээгдэгшэдгүйгөөр хүдэлхэ» гэhэн уряа доро энэ [...] приятиин 4395 гол мэргэжэлэй хүдэлмэришэд ажа[...] зуураа, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабар[...] дые болзорhоонь урид бэелүүлхэбди гэhэн үндэр [...] абанхай юм.

Үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ зорилгото[...] хубиин зохёохы түсэбэй ёhоор 822 инженерно-техни[...] хүдэлмэрилэгшэ ажаллана. Тэрэнэй ашаар 700 [...] түхэрингэй алмалта хэгдэхэ байна.

Комбинадта бригадна арга нэбтэрүүлгэдэ онсо [...] рал хандуулагдана. Мүнөө үедэ 52 бригада жэл[...] даабари байгша оной ноябриин 7 хүрэтэр бэелүү[...] түлөө тэмсэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ бэлэн бүд эд хинан шалгадаг конт[...] конууд Галина Малышева, Анна Щеканова гэгшэд [...] продукциин шанарые шалгажа байна.

ТАСС-ай фотохрони[...]

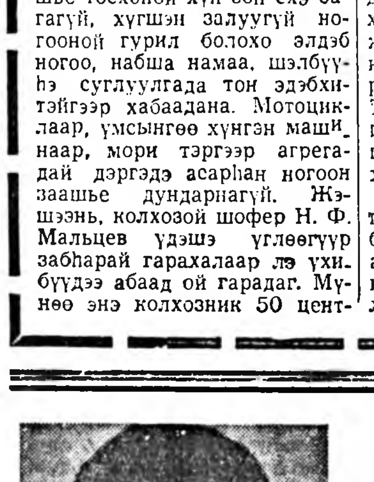

ХОЛЫЕ ЗОРИhОН ХАРГЫ

Декабрь hарын хуушаар үбэлэй hүниин уташье гээшэнь гайхалтай. Хари холын харанхы хүйтэн юртэмсэнүүдтэ аржылдан нosohон одо мүшэдэй олониие тооложо барахын аргагүй. Юрэдөөл, эндэхи айл аймаг, арад зоной ажахынгаа атар тарган адуу мал тоолоhонhоо дутуугүй хүшэрхэн даа! Үнэн адаглаад, хёрхоор шэртээд хараа hаа, сэнхир хүхэ огторгойн оёоргүй уудамда хадагалаатай байhан одо мүшэд хорготдоолсоhондол адли, тур зуура нэгэ үгы болошоhон, гэнтэ «би эндэб» гэhэндэл ,улам ялалзаhан шэнгеэр үзэгдэнэ...

Үбэлэй hүни, ута hүни, Талатын хүйтэн жабарта hүни. Үүр сайжа, үдэр болохые хүлеэhэн хонишодто барагдашагүй ута hүни. Харанхы болоhоор хэды час үнгэрөөб? Үдэр болотор үшөө хэды час үлөөб? Баруун ханын стол дээрэ табяатай, «тис-тис» гэжэ, шодогср «годлинуудаа» шадамар бэрхээр, нэгэл хэм соонь урагшань дугшуулжа байhан будильник тэрэниие тоолоно ёhотой. Тэдэ хонишодто будильнигшье балай хэрэгтэй бэшэл даа!

Бүрэнхы огторгойн уудамда Алтан Гадаhаяа тойрон ёохорлоhоң Долоон Үбгэд Талатада үбэлэй hүниин дуүhаха дүтэлhыень, малшад, хонишолой үргэhэ нойроо hэргээжэ, нюур шарайгаа сэдмээжэ, hүтэй ногоон сайгаа уурал бааяса шанахыень hануулан, түүрээн домоглоно хэбэртэй.

Дүшэ гарамгай наhанай, хүри улаан шарайтай хонишон эхэнэрэй гэрhээ гарахадань, зүүн урда зүгтэ зүрхэн шэнгеэр шобойhон Баян Зүрхэнэй зүүн hаншагта, эгээл тэрэ харлан зурыhан хянгар дээрэнь hаяхан мүндэлhэн Үүрэй Солбон яларжа, хурса гэрэлээрээ толорон, Хамниин голой хоёр эрьеын hөөг бүргааhа hүүдэртүүлнэ. Тэдэ газаа үшөөл харанхы, үүр хираалха үдыхэн шэнги. Хэдэн тээhээнь самсаалтан ороhон хүтэл хүндынүүдэй хүйтэн hалхин сугларжа, Хамниин гол руу гайтайханаар жабарлана.

Тэдэ үнгэтэ юртэмсын үглөө бүриин hаари хүйтэндэ борлошоhон хонишондо ямаршье жабар аймшагтай бэшэ. Харин энэмнай оролдосотой ажалай халуун ульhатай жабар байжа магад хаш...

— Байза, мүнөөдэр парторгмнай машина эльгээхэб гээ hэмнай. Энэ пленум дээрэ шангахан лэ хөөрэлдөөн болохонь гээшэ. Арбадахи табан жэл соо ямараар хүдэлhэнөө хуруу хухадгүй, арбан хургаяа даража байжа согсолхомнай. Хэнэй ямар дабаа дабаhаниинь, хэнэй хаана «будэрhэниинь» партиин райкомой тоосоон дотор бүримүhэн эли тодоор хэлэгдэхэ бэзэ. Юрэдөө, зарим нэгэнэй амжалтаараа баясан, сэдьхэл зүрхэндөө урма баяр бусалган hуухадань, нүгөөдүүлдэ улайха, сайха үшар тохёолдохол ааб даа. hанажа ябаhан юумэеэ үлөөнгүйгөөр, бултыень хэлэжэл абаха бэзэб,—гэhэн бодолнуудта абтаhан хонишон эхэнэр шэмэрүүн жабарай хоёр хасарыень «амтатайгаар долёоhыешье» мэдэнгүйгөөр, хонидойнгоо байрын үүдые аргааханаар сэлибэ.

Хонидой халуун амисхалда эhэшэhэн шэбхын hогтошоор ехүүн үнэр hоротдожо. нойрмогшог ябаhан хонишоной арай шамайхан зайн галаа нoсооходонь, лампочкын гэрэлдэ хонидой нюдэд хүхэногоонoор харагдаад, огторгойн олон тоото одо мүшэдтэл адляар үзэгдэнэ. Гэнтэ яларhан туяанhаа хонишоньшье, хонидшье сошоходол гээд, нэгэ нэгэеэ даган дуурьяаhан, шэхэ дүлиирмэ маарaлдаан зэдэлшэбэ. Арбаад жэлэй туршада хонидой «хүтжэм» ходо дуулажа ябаhан хүнэй хоёр шэхэн даарнтай болошоо юм гү—Еленын хонидой дундуур түргэхэн алхалаад, нүгөө талын үүдэндэ туласа ябашахадань, нэгэ хонин үеэдэшэhэн хэбэртэй хэбтэбэ.

— Баарhан даа, нэгэл эмгэгтэйл хадаа бүхэли намартаа hүрэгhөө үлэдэг байгаа хаш. Угайдхадаа хээлидээ диилдэшөөш—лаб лэ эхирлэхэш. Шамайе амяарайшни хаагаад, торьдохо болоол даа. Тээсгэн hанаhан аад, ятараа мартажархёо гээшэбиб, тэнэг тархи,—гэжэ аман соогоо гүбэрөөд, энхэрhэн хониёо үглөө мүнөө «адхархаяа» байhан хурьгадые хааха хорёо соо оруулба. «Иимэл энхэрэг hайхан сэдьхэлтэй хүн хадашни ажалшниишье урагшатайл даа. Залхуураад, үргэhэ нойроо манаад, халуун хүнжэлhөө ходорхоёо зүрхэ алдаад хэбтээ hаашни бишье хосорхо, хоёр хурьгаднишье бүтэшэхэ байгаал» гэhэншүүгээр, хэдэ дахин гунигтайгааршье, хүхюутэйгээршье маараhыень ойлгохоор бэшээр, үүгэлээд, тэрэнь хорёогой углууда хэбтэшэнэ.

«Юундэ Дашижаб хонолтойб? Манайда хурьгашадаар ерэхэ зон олдоогүй гээшэ гү? Унаа дайралдангүй, машина хүлеэжэ магад»... гэхэ мэтын элдэб бодолнуудые толгой соогоо «бусалгажа», малайнгаа байра соогуур хэды дахин иишэ тиишээ hүндэлжэ, удааншье ябаhанаа мэдэнгүйгөөр газаашаа гарахадань, гэгээтэй болошоhон, сэн бүгтэ дарагдашаhан борохон борбилоонууд далиханудаараа hэжэрэсэгээлдэн, «хонишоной ажалай ээлжээтэ үдэр срэбэл даа,ши дахяад лэ борохон даагаяа зайдалхашни» гэhэншүүгээр пишаганалдажа байгаа hэн.

...1971 оной зун совхоздонь үнгэргэгдэhэн нээмэл партийна суглаан Елена Ринчиновнала мартагдахашьегүй, ажабайдалдань эгээ эрид эрьелтэ болоhон юм. Сельсоветэй секретаряар хүдэлжэ ябаhан Елена Норбоевагай «Намайе хонишоноор томилхые гүйнаб» гэhэн мэдүүлгэ барихадань, олонхинь ехэл гайхалсаhан, маргаhан, үсөөхэн лэ хүн үүсхэлыень дэмжэhэн, саашанхи амжалтата ажалдань этнгэhэн аабза. Тиигэбэшье хуби заяагаа хэтэ мүнхэдөө таhаршагүй зангилаагаар ниилүүлhэн Дашижабайнь «хүн гээшэ хүдэлмэридэ хүдэржэхэ, ажалда атаржаха, хонишон болохоор зүб лэ шиидэээш» гэжэ хэлэhэн үгэнүүдынь ургажа ябаhан «далинуудайнь» дэлисэдэ улам шадал оруулhан ёhотой.

Нарhан тужа тайга, орьёл торьёл хада ууланyудаараа суурхуулhан Захаамин нютагта хони үсхэбэрилхэнь тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ. Зэдын гү, али Хяагтын үргэн элдин талаар дураараа хонидоо тараан бэлшээхэ дайда байха бэшэ! Жииртээл ой модоной, шугы бургааhанай баахан соорхойнуудые, гол горхоной хабшуу эрье зүбшуулан малаа дахахаш. Тиихэдэ хонидоо минутшье харууhагүй орхёо hаа—шоно гарюуhанда гү, али шэлүүhэндэ «бэлэглэхэшни» гайхалгүй. Тэрэнэй хажуугаар хада уулын хартаганаанда, шугы бургааhанай шэлбэhэндэ хонид хэды шэнээн ноохоё «ходолуулна» гэхэбта? Эдэ бүгэдые тоолохо болоо hаа, заримдаа эгээл хүндэ хүшэр хүдэлмэриин нэгэн болохо, газаршье малтаад ябаа hаа дээрэ hэн ха гэhэн бодол түрэхэ!

Тэдэ хонишоной ажалда үнэн сэхэ, үнэхөөрөөл дуратай хүнүүдэй нэгэн Елена Ринчиновна Норбоева болонол даа.

— Танай ажалай амжалтын алтан түлхюур юун гээшэб. Дүй дүршэл тухайгаа хөөрэжэ үгыт гэhэн асуудалдаа иимэ харюу дуулаа hэм:

— Ямаршье ажалда үлэл зүрхэнhөө оролдоод, хамсыгаа шуужа хүдэлбэл, үрэ дүнгынь харагдахал даа. Хонишон хүндэ hудаhа шүрбэhэеэ тэниилгэжэ, хоншууханаар хангалтаhан аяга сайгаа аажамханаар hоророжо ууха саг хоморшог байдаг гэхэдээ дан хэтэрүүлхэ хүн гүб. Тинбэ яабашье жэлэй дүрбэн сагта ходол сүлөөгүй, «тушаатай» шэнги байхаш. Гэхэ зуура хонишон гээшэ баhал жаргалтайл даа: хара хүлhээ нилээд гоожуулхалажа хүхэ ногоон дээрэ гаргаhан хони хурьгадайнгаа тангаршаалдахые харахадаа, хонгёохон хоолойтой хүхы шубуунай донгодохые шагнахадаа, алтан дэлхэйн нюур шарайе шэмэглэhэн ургы сэсэгэй hалбархые хэнhээш түрүүн хоёр нюдөөрөө обёорходоо сэдьхэл зүрхэндэш хоёрдохи наранай hолонгото туяан толорон гэрэлтэхэл... Үшөө тиигээд 100 эхэ хонинhоо 100 гү, али үшөө дээшэ хурьга абаhан байхадаш, баяр дээрэш үшөө ехэ баяр, зол жаргал түрэхэл!

Хамниин совхозой ахалагша хонишон коммунист Елена Ринчиновна Норбоева жаргалтайл хүнүүдэй нэгэн. Шэн габьяата ажалаараа олоhон жаргалтай! Юhэдэхи табан жэлые бүхы дүнгүүдээрээ үлүүлэн дүүргэhэнэйнгээ түлөө Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаhан юм. Арбадахи табан жэлдэ мүн лэ ехэ амжалта түйлажа, тэрэнэй үбсүү энгэрые Арадай Хани барисаанай орден шэмэглээ.

Түрэл партиингаа ээлжээтэ XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө район дотороо үнэтэ үүсхэл гаргажа, тэрэнэй бригада хэлэhэн үгэдөө хүрөө. Зуун эхэ хонинhоо 122,8 хурьга абажа, тобир тарганаар түлжүүлнэ, хонин бүриhөө 5 килограмм шахуу ноохо хайшалаад байна. Иимэ үрэ дүнгүүдые Захааминда хэншье, хэзээдэшье түйлаагүй бшуу.

Зүб мүрөөр, ёhотойл коммунис ёhоор, обществодо туhатайгаар хүмүүжүүлhэн 6 үхибүүдынь—эхын жаргал! Тэдэнэрэй табанайнь шадабари мэргэжэлээ, залуу наhанайнгаа зэлинта ошые хүдөө ажахын hалбаран хүгжэлгэдэ зорюулhанда урмашамаар.

Ехэ хүбүүн Борисынь нютагтаа агроном; хоёрдохинь —Виктор хүдөө ажахын институт дүүргээд, ВЛКСМ-эй Хэжэнгын райкомой секретаряар hунгагданхай; Валентина басаганиинь совхоздоо бухгалтер: Валеринь баhал түрэл ажахыдаа автомашинын жолоошон; Иринань—Улаан-Үдэдэ хүдөө ажахын институдай ветеринарна факультедтэ hурана. Одхон Володинь хэн болохоб? Тэдэ эхэ эсэгын, эгэшэ аханарай зүргэhөө хадууржа хаана ошохонь hэм даа!

Унтаха нойроо гамнангүй, улаан гарайнгаа шүрбэhэ шандааhанай hунаштар, үдэр hүниие илгаагүй урагшаал тэгүүлжэ ябадаг, абьяаста ажалаараа, ажалша бэрхэ үхибүүдээрээ бээ шэмэглэhэн Захааминай хонишодой замай залууршан Елена Ринчиновна Норбоевагай зол жаргалта ажабайдалай харгы арюун! Дардам арюун харгыда дабаан үндэр бэшэл!

Хадын үндэр дабаанда
Хатарша морин
сусараагүй!
Холые зориhон коммунист
Хамтын ажалда
сусараагүй!

— Бүхы хүнүүдэй Елена Ринчиновна шэнгеэр хүдэлдэг hаань, манда шиидхэгдээгүй асуудалнууд, дутуу дунданууд заяандаашье дайралдахагүй hэн,—гэжэ Хамниин совхозой парткомой секретарь В. Б. Соктоевой хэлэhэн үгэнүүдээр партиин Захааминай райкомой гэшүүн, түрүү коммунист тухай хөөрөөгөө дүүргэе.

Ж. ДАШИЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. Р. Норбоева.

ПОЕЗДНУУД ЯБАЖА ЭХИЛХЭН[...]

Байгал-Амарай түмэр замай, ороной 32 дохи түмэр замай хүдэлмэрилэгшэд мэргэжэлэйнгээ hайндэрые түрүүшынхеэ тэмдэглэхэнь. Хойто-Байгалай, Тындын, Ургалай отделенинүүд тэрэнэй бүридэлдэ ороно. Хойто Транссибэй түмэр замай 1600 километр баригдажа, табан жэлэй аша туhада хүдэлжэ эхилбэ.

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй хоёрдохи кварталай дүнгүүдээр Байгал-Амарай түмэр замай коллективтэ Зам харилсаанай министерствын ба hалбариин профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа.

Харгы замай начальник **Л. Лотарев** коллективэйнгээ ажал хэрэгүүд тухай нигэжэ хөөрэнэ:

—Харгы зам баригдажал байна. Гэбэшье тэрэ үниэй хүдэлжэ эхилэнхэй. Имагтал жэлэй эхинhээ хойшо манай коллектив 8 миллион шахуу тонно ашаа шэрээ.

Түмэр замшад ГлавБАМстройн подразделенинүүдтэй нягта холбоотойгоор хүдэлнэ. Харгы замай Баруун участок шата шатаар удаа дараалан ашаглалгада оруулагдажа байна. Барилга-хабсаралгын 4-дэхи поезд, механизаторнууд, хүүргэ баригшад харгын далан тоггоно, Усть-Кут—Кунерма гэhэн участогай харгы замые тэгшэлнэ. Түмэр замшад барилгын материалнуудаар найдамтай hайнаар хангажа, харгын ажахы болон үйлэдбэриин барилганууудта хаhа саг соонь эльгээнэ. Иигэжэ үгэеэ ойлголсожо ажаллаhанай ашаар 261 километр утатай участок болзор соогоо — Ленинскэ комсомолой түрэhэн үдэртэ ашаглалгада оруулагдаха юм.

Локомотивна бригаданууд гансал барилгын материалнуудые шэрэнэ бэшэ, харин Байгал-Амарай түмэр зам барилга эндэхи хизаар нютагые үргэнөөр ашаглаха арга олгохо байна. Нерюнгриин шулуу нүүрhэ ашаhан составууд БАМ—Тындэ—Беркакит гэhэн замаар табилуулна. Ороной ой модоной-химиин hалбариин хүдэлмэрилэгшэдтэ эльгээгдэхэ модон, технологическа зомгооhон үнгэрэгшэ табан жэлдэ байгуулагдаhан хэдэн а[...] леспромхозhоо эльгээгд[...]

Хүн зониие зөөхэ [...] манай хүдэлмэридэ гол [...] hуури эзэлдэг боложо [...] хан. Байгша ондо 300 [...] ган хүн Хойто Трансс[...] аяншалха юм. Зунай а[...] тын үедэ поезднуудай [...] расписани хубилгагдаа [...] нэ рейснүүд бии болго[...]

Социальна асуудалн[...] шиидхэнгүй, амжалтата[...] хүдэлжэ болохогүй [...] Транспортна барилгаша[...] лон союзна республик[...] дай, Москва болон Лени[...] дай шефүүдынь харгы [...] барижа байгшадта ажа[...] ха, амарха таарамжата[...] хэ байдал байгуулна.

Харгы замай Баруун [...] стогта — Ния, Зүүн уч[...] та Алонко болон Ургал [...] цинуудта барилга таара[...] тай hайнаар хэгдэнэ. [...] хүнүүдэй бүхы эрилт[...] хараада абтаhан байха [...] Түмэр замшадай эдэ hу[...] тосхонуудта болбосон [...] тэй хоёр, гурба болон [...] дабхартай байшан гэр[...] баригдана. Худалдаа най[...] най-ниитын түбүүд, hур[...] линууд, хүүгэдэй саад[...] поликлиникэнүүд, больн[...] нууд, спортын комплекс[...] эндэ бии.

Гэхэ зуура, багахан [...] рин тосхонуудта олон [...] байшан гэрнүүдые бари[...] үлүү гэжэ дүй дүршэл [...] руулна. Буусатай, бол[...] түхэлтэй байшан гэрнүүд [...] дэ үлүү hайн, таарамж[...] байна гээд тэмдэглал[...] Ушарынь юуб гэхэдэ, т[...] замшадай олонхид [...] эрхилхэ, үхэр мал бар[...] шубуу үсхэбэрилхэ дура[...] бшуу.

Ехэ шухала зорилго[...] коллективэймнай урда [...] бигдана. Эдэнэй гол [...] зорилгонуудынь КПСС[...] XXVI съездын шиидхэбэ[...] нүүдээр хараалагданхай. [...] табан жэлдэ БАМ-ай [...] харгы замаар поезднууд [...] жа эхилхэ. Мүнөө харгы [...] май бүхы барилгашад [...] гайхамшагта үйлэ хэрэ[...] дүтэлүүлхын түлөө [...] соондэ эдэбхитэйгээр хаб[...] далсажа байна.

(ТАСС).

Тындэ—БАМ-ай түбэ[...] участок.

ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛ—ГОЛ НҮХЭСЭЛ

Соведүүдэй хүдэлмэри

...й республикын ажалшад, совет арадтал адли, КПСС-эй XXVI съездэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбтэ даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаад, ... манай районой ажалшад эдэбхи үүсхэлээр ... ехэтэй ажалаараа ... тоды амжалтануудые ... байна. Һүүлэй ... ган гасуурта ... тохеолдоһон ... манай районой ... эдэбхи үүсхэлээр ...

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ... абаһан «1981 — ... онуудта, мүн 1990 он хүртэр Бүряадай ... »

... тугалиин... тонно ... 15 мянган тонно мяха тушаагдаха ...

рээр үргэдхэгдэхэ байна. Эдэ тоонууд манай районой ажалшадай урда табигдаһан ехэ зорилгонуудые гэршэлнэ гээшэ.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ ёһотойбди. Мал ажалда, илангаяа һү һаалиин фермэнүүдэй ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ тэ бар хүсөөр хэгдэдэг хүдэлмэри онһожоруулха муугаар бэелүүлэгдэнэ. Мүнөө дээрээ һаалиин фермэнүүдэй ажалынь 37 процентээр онһожоруулагданхай.

Гүрэндэ һү, мяха ехээр тушааха, эдеэ хоолой программа уригшалһан бэелүүлхэ зорилго партиин XXVI съездын хүдөөгэй ажалшадай урда табигданхаа мэдээжэ.

Мал ажалай продуктнуудые ехээр гүрэндэ тушаадаг болохын тула тэжээлэйнгээ баазые эрид һайжаруулха зорилго табигдана. Һүүлэй жэлнүүдтэ сагай уларилай муу байһан дээрэһээ бүдүүн тэжээл багаар бэлэдхэгдэдэг байгаа. Гэбэшье зарим ажахынууд уналга, үтэжүүлэгэ шадалха хэрэглэһэнэй ашаар нииттээр малда бардам хүрэхэ тэжээл нөөсэлдэг болоһон байна.

«Победа» колхоздо, жэшээлхэдэ, силос дарахадаа кукурузын ногоон набшаһатай хамта һолоомо нэмэжэ хэдэг заншалтай болонхой. Нимэ силосыень мал дуратайгаар эдидэг. Районой бусадшье ажахынуудта энэ талаар түрүү технологи хэрэглэгдэжэ, малай тэжээлэй нөөсэ ехэдхэхэ арга боломжонууд гүйсэдөөр хэрэглэгдэг болоһониинь һайшаалтай.

КПСС-эй ЦК болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет хамһабарииин ажахы хүгжөөхэ тухай тусхай тогтоол абалаһан байна. Энэ тогтоолые бодото дээрэнь дүүргэхын тулада нютагай Соведүүд эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулха уялгатай. Колхознигууд болон совхозой хүдэлмэришэдтэ үбһэ хулһа сабшаха, малаа бэлшээхэ газар хубаарилан үгэхэ ба бусад хэмжээнүүдые абажа эхилээбди. Юундэб гэхэдэ, арбадахи табан жэлэй туршада хубиин малай тоо толгой 26 процентээр хороо.

Хүн зониие эдеэ хоолоор, эд бараагаар һайнаар хангаха шухала. Арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдком һаяхан «Хүн зониие хангадаг предприятинууд болон организацинуудай хүдэлмэриин гурим нарижуулха хэмжээнүүд тухай» тогтоол баталан абаба.

Хангалгын албанай хүдэлмэрилэгшэд партиина, совет органуудай хүтэлбэри доро ажал хэрэгтээ нилээд оролдолго гаргадаг байна. Байгша оной 6 һарынгаа түсэбые манай районой худалдаа наймаанай организаци үлүүлэн дүүргэбэ. Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ худалдаа наймаанай объектнүүдые, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудые барилгада нилээд ехэ мүнгэн һомологдобо. Бага-Куналей, Петропавловка, Дунда-Хэрээтэ, Шэбэртэ, Нарин-Шэбэр гэжэ һууринуудта шэнэ магазинууд, «Госкомсельхозтехникын» районно отделениин тосхондо худалдаа наймаанай түб нээгдэхээр хараалагдана. Эдэ магазинуудай ашаглалгада оруулагдахада, хүн зониие хангалга улам һайжарха байна.

Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хэмжээн энэ жэлдэ 12,9 процентээр дээшэлхэ байна. Гэбэшье, манай районой хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинат эмхитэй һайнаар ажаллана гэхын аргагүй. Байгша оной нэгэдэхи кварталай түсэб оройдоо 98,5 процент дүүргэгдэбэ.

Гэхэтэй хамта, хубсаһа, гутал оёхо, телевизорнүүдые заһабарилха асуудал һайнаар шиидхэгдэнэгүй. Зарим колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө хүдэлмэришэд тушаа оролдолго гаргадаггүй дээрэһээ захил абадаг пунктнуудые нээхэ байрануудые оложо үгэнэгүй.

Һуурин тосхонуудаа болбосон түхэлтэй болгохо талаар хүдэлмэри хэр зэргэ ябуулагданаб? Тодорхойлон хэлэбэл, районой түб — Бэшүүртэ соёлой ба амаралтын мүртэй һайн парк гэжэ үгы. Гэр байрын ба коммунальна ажахын хүдэлмэридэ олон дутагдалнууд дайралдаһаар.

Депутат, хүтэлбэрилэгшэ, ажалшан бүхэн һунгуулиин округуудта энэ хүдэлмэриие үргэнөөр эмхидхэжэ, ариг сэбэрэй талаар «Һунгуулиин эрхим округ» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө конкурс соносхохо гэхэ мэтэ хүдэлмэри нютагай Соведүүд ябуулха уялгатай.

Ажалдаа амжалта туйлаха хэрэгтэ журам наринаар сахиха гээшэ шухала удха шанартай. Районоймнай захиргаанай зургаанууд олониитын эмхинүүдтэй харилсаа холбоотойгоор бүхы хүдэлмэреэ ябуулна. КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, захиргаанай зургаанууд болон сельскэ Соведүүдэй гүйсэдкомууд арадай дружинануудай, опорно пунктнуудай, нүхэдэй сүүдүүдэй, районой бүхы олониитын хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха зэргэтэй. Соведүүдэй сессинүүд дээрэ, гүйсэдкомой заседанинууд, депутадуудай саг үргэлжын комиссинууд дээрэ ажалша коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоонууд үсөөнөөр шагнагдаа. Бэшүүрэй, Кировскэ, Новоретенскэ, Охин-Булагай болон бусад хэдэ хэдэн сельскэ Соведүүдтэ энэнь сэхэ хабаатай.

Ажахын, социальна ба соёлой байгуулалтын зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэг Соведүүдэй эмхидхэхы, элсүүлхы хүдэлмэриин хэмжээнһээ дулдыдаха байна. Соведүүд нютагай ажахын, соёлой ба хүн зониие хангалгын асуудалнуудта анхарал хандуулха зуураа, экономическа ба социальна хүгжэлтые бэелүүлхэ хэрэгтэ мүнөө эдэбхитэйгээр хабаадана. Энэ жэлдэ арадай депутадуудай сельскэ болон сомоной, районно Соведүүд экономическа болон социальна хүгжэлтын түсэбүүдтэй болобо. Соведүүд өөрынгөө харьяата газар дээрэхи предприятинууд болон организацинуудай ажал хүдэлмэриие наринаар хинан, залан хүтэлбэрилдэг болонхой. Бага-Куналейн, Кировскэ, Охин-Булагай сельскэ Соведүүд, Шанагын сомоной Совет тэрэ тоодо оролсоно. Сельскэ Соведүүдэй эдэбхи үүсхэлые бидэнэр хододоо дэмжэдэг гээшэбди.

Манай районой Шанагын сомоной Соведэй ажалшад 1981 онойнгоо экономическа болон социальна хүгжэлтын түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэбди гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаад, республикын бүхы сомоной Соведүүдэй ажалшадта нэмэл бэшэгээр хандаһан байна. Тэдэнэй жэшээгээр манай сельскэ болон сомоной бусад Соведүүд район доторoo дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ шармайн оролсобо. Эдэ мүрысөөнэй гол шухалань юуб гэхэдэ, нютагай Соведүүдэй, бүхы депутадуудай эгһөө ехэ эдэбхи үүсхэл, зохёохы ажал хэрэгтэй болоно бшуу. Үүсхэл гаргаһан Шанагын сомоной Соведэй ажал ябуулгада районно Совет онсо анхарал хандуулна. Жэшээлхэдэ, һаяхан тус Соведэй баталан абаһан шиидхэбэринүүдээ ямараар дүүргэдэг тухай асуудал зүбшэн хэлсэжэ, зохихо тогтоол абаһан, һанамжа дурадхалнуудые оруулһан байнабди.

Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудай, депутадуудай бүлэгүүдэй хүдэлмэридэ горитой анхарал хандуулнабди. Юундэб гэхэдэ, ажабайдалтай холбоотой олон шухала асуудалнууд тэдэнэй хүсөөр шиидхэгдэдэг байна.

Мүнөө манай районой бүхы хүн зон үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ жэгдэрэн оробо. Нютагай Соведүүд энэ шухала кампаниие зэбсэг түгэс эхилхын тула ойлгуууламжын ехэ хүдэлмэри ажалшадай дунда ябуулаа. Ехэ багагүй, гарта һабартаараа бултадаа тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадаха гэжэ шиидээбди. Мүнөө дээрээ энээнһээ шухала зорилго манайда үгы гэхэдэ нэгэшье алдуу болохогүй.

С. САНЖИЕВ,
арадай депутадуудай Бэшүүрэй районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Уласхоорондын ШЭНЖЭЛЭЛ

Эб найрамдалай ба социализмын аша туһада

Эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө, уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулгые улам үргэдхэхын түлөө, дайнай аюулда эсэргүү тэмсэлдэ социалис оронуудай улам бэхижэжэ байһан жагсаал, һаналаа нэгэдэлгэ хадаа мүнөө үеын дэлхэйн хүгжэлтын гол үйлэ хэрэгүүдэй дунда түрүү һуури эзэлнэ. Үндэр тушаалта-хүтэлбэрилэгшэдэй Крымдэ үнгэргэгдэдэг заншалта болоһон уулзалганууд аха дүү оронууд хоорондын харилсаа холбоо хэлбэришэгүйгөөр хүгжөөлгын, уласхоорондын байдалда ажал ябуулгаяа тааруу зохид байлгаха онол арганууд нэгэн болоно. Хани халуун, нүхэр ёһоной оршон байдалда үнгэрдэг эдэ уулзалгануудай үедэ социализмын оронуудай харилсаа холбооной хүгжэлтын холын хараата арга боломжонууд, дэлхэйн политикын гол шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэ, ерээдүйн зорилгонууд хараалагдана. Хабаадагшадайнь бэе бэеэ гүйсэд дүүрэнээр ойлголсолго, нэгэ хараа бодолтой байлга, аха дүү коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай бэе бэетээ харилсан ябуулгаяа саг үргэлжэ шэнэдхэн һайжаруулха үнэн зүрхэнэй хүсэл эрмэлзэл эдэ уулзалгануудай онсо шэнжэ шанар болоно.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй 1981 оной июль һарада КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент Г. Гусагтай, ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадартай Крымдэ хэһэн уулзалганууд дээрэ дурсагдагша шэнжэ шанарнууд үшөө дахин гэршэлэн харуулагдаба. Тэрэшэлэн Л. И. Брежнев Афганистанай Арадай-Демократическа партиин ЦК-гай Генеральна секретарь, ДРА-гай Революционно Соведэй Түрүүлэгшэ Б. Кармальтай уулзаһан байна. Аха дүү партинууд болон оронуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй шэнэ уулзалганууд болохо байна.

Империалис хүсэнүүдэй, нэн түрүүн США-гай һүүлэй үедэ харата ябуулгануудые хэһэн ушарһаа мүнөө үеын уласхоорондын байдалай шахардуу шанга болоно байһаниие Крымдэ болоһон уулзалгануудай үедэ Л. И. Брежнев тайлбарилһан байна. Эдэ хүсэнүүд шахардуу байдалые һуларуулгада бэрхэшээл тохеолдуулжа боломо балмад бүдүүлиг хараа бодол баримталан, милитарис ябуулгануудаа, буу зэбсэгүүдые ехээр гаргалгаяа улам үргэдхэнэ.

Буу зэбсэг ехээр гаргалгые хизаарлаха гээшэ мүнөө үеын гол шухала асуудал болоно гэжэ мүнөө Крымдэ үнгэргэгдэжэ байһан уулзалганууд дээрэ элирхэйлэн тодорхойлогдоно. Илангаяа Европодо хоёр талаһаа туласа табигдаһан сэрэгэй хүсэнүүдые бага болгохо ябадалда хүргэжэ боломоор бодото хэмжээ абахаар, үгээ ойлголсохо ушар туйлахын түлөө социалис хани нүхэсэлэй оронууд оролдоно гэжэ уулзалгада хабаадагшад үшөө дахин мэдүүлнэ. Европо түби дээрэ американ ракетно-ядерна шэнэ буу зэбсэг тараан тодхохо тухай США-гай ба НАТО нэгэдэлэй түсэбүүдые бэелүүлгэ социализмын оронуудта аюултай болохо, тиихэ мүртөө американ шэнэ буу зэбсэгүүдэй тодхогдохоор хүлеэгдэжэ байһан гүрэнүүдэй аюулгүй байдал ба уласхоорондын эрхэ байдалда хохидол тохёолдуулагдаха байна гэжэ тэдэнэр тэмдэглэнэ.

Социализмын оронуудай Афганистанай апрелиин революцитай һаналаа нэгэдэжэ байһаниинь, ДРА-гай правительствын мэдээжэ болоһон дурадхалнуудай үндэһэ һуури дээрэ регион доторой байдалые политическэ талаар гуримшуулгын тон шухала байһые Крымдэхи уулзалганууд дээрэ элирхэйлэн тэмдэглэгдээ. Тэрэшэлэн Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүлэй амыень татаха, Дүтын Зүүн зүгтэ үнэн зүб, алишье талада ашатай туһатай гуримшуулга туйлаха шухала байһаниие уулзалганuудта хабаадагшад онсолон тэмдэглээ.

Крымдэхи уулзалгануудай үрэ дүнгүүд хадаа социализмын оронуудай харилсаа холбооe саашадань улам гүнзэгырүүлгэдэ, эб найрамдалай, аюулгүй байдалай ба социальна хүгжэлтын түлөө тэмсэлдэ тэдэнэй хамтын тэмсэлые эдэбхижүүлгэдэ шэнэ ехэ алхам болоно.

Европодо—эб найрамдал ба харилсаа холбоо

Европодо аюулгүй байдал ба харилсаа холбоо хангаха талаар зүблөөнэй 1975 оной августын 1-дэ Хельсинкидэ хүдэлмэреэ дүүргэһээр ба Европын 33 ороной, США ба Канадын тэрэ зүблөөнэй түгэсхэлэй актда гар табиһаар зургаан жэл үнгэрбэ. Эб найрамдал хангалга ба харилсаа холбоо хүгжөөлгэдэ горитой ехэ үүргэ дүүргэһэн энэ тон шухала документ хадаа Европодо шахардуу шанга байдал тохеолдуулжа боломо аюултай үйлэ хэрэгүүдэй боложо байхада айхабтар шухала, онсо үүргэ дүүргэхэ болоно.

Дунда зэргын зайда табигдаха американ ядерна шэнэ ракетэнүүдые Баруун Европодо тараан тодхохо ябадалые болюулхын түлөө, буу зэбсэг бүри ехээр гаргаха аюултай оролдолгодо эсэргүү тэмсэлэй улам ургажа байһан эрхэ байдалда Баруун Европын оронуудай олониитэ тус зүблөөнэй зургаан жэлэй ойе тэмдэглэжэ байна. НАТО нэгэдэлэй соведэй 1979 оной декабрьда үнгэргэгдэһэн сессиин баталан абаһан энэ аюултай шиидхэбэридэ эсэргүү ябуудлгануудые ФРГ-гэй, Голландиин, Бельгиин, Великобританиин ба бусад оронуудай олониитэ улам үргэнөөр хэжэ байна.

ФРГ-дэ, жэшээнь, һунгалта дээрэ СДПГ-гэй түлөө дуугаа үгэһэн һунгагшадай ехэ бүлэг дунда зэргын зайда табигдаха шэнэ ракетэнүүдые тараан тодхохо тухай НАТО нэгэдэлэй шиидхэбэринүүдые буруушааһан бэшэг ФРГ-гэй канцлер Г. Шмидтдэ эльгээгээ. «Бидэнэр амгалан тайбан эрхэ байдалда ажаһуухые хүсэнэбди!» — гээд тэрэ бэшэг доторнь хэлэгдэнэ. Голландиин үргэн олониитэ, тодорхойлон хэлэбэл, орон дотороо правительственна шэнэ коалици байгуулха тухай мүнөө хөөрэлдөөндэ хабаадаха байһан Голландиин Ажалай партиин олонхи гэшүүд Америкын далитай 48 ракетэ гүрэн доторнь тараан тодхолгоһоо арсаха эрилтэ табина. Европын хойто зүгтэ ядерна буу зэбсэггүй зоно байгуулха гэһэн хүсэл эрмэлзэл Скандинавиин оронуудта улам ехээр үргэдэжэ байна. Англида лейборис партиин, профсоюзуудай организацинуудай гэшүүд аюул ехэтэй ядерна түсэбүүдые бэелүүлгэдэ хабаадалгаһаа арсахын түлөө бэлэн байһанаа улам олоороо мэдүүлнэ.

Буу зэбсэг ехээр гаргалгада эсэргүү, шахардуу байдалые һуларуулга улам гүнзэгырүүлхын түлөө «Эб найрамдалай марш-81» гэһэн Баруун Европодо үзэгдөөгүй ехэ хүдэлөөн болонхой. Тэрээндэ хабаадагшад Копенгагенһаа гараад, 1200 километр ябажа, эдэ үдэрнүүдтэ Франциda замаа дүүргэхэнь. Эб найрамдалай маршда хабаадагшадай абажа ябаһан транспарантнууд дээгүүр иигэжэ бэшэгдэнхэй: «Ядерна ракетэнүүд бү тодхогдог!», «Буу зэбсэг бүтээлгэдэ мүнгэ зөөри багаар, социальна программада ехээр үгэхэ!».

Ракетно-ядерна буу зэбсэг тухай асуудалаар социалис оронуудай хөөрэлдөө хэжэ эхилхэ гэһэн уряанууд Европо түбидэ улам үргэнөөр соностодог болонхой. Европодо аюулгүй байдал ба харилсаа холбоо байгуулхын түлөө уласхоорондын комитедэй секретарьнарай мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, «ниитэ-европын зүблөөндэ хабаадагша гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй Мадридтахи уулзалгые бүтэмжэтэйгөөр түгэсхэхэ ябадал туйлаха, тэрээн дээрэ Европодо сэрэгэй шахардуу шанга байдал һуларуулха ба буу зэбсэг хураан абаха талаар конференци ойрын сагта зарлаха тухай шиидхэбэри абаха, тиигэжэ Хельсинкидэ эхилэгдэһэн хамтын политическэ хүсэлэл оролдолгые үргэлжэлүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглэгдэнэ.

Эзэрхэг түримхэйшүүлые дэмжэнэ

Ливанда эсэргүүгээр эзэрхэг түримхэй харата ябуулга хэжэ байһан Тель-Авивые, тэрэниие дэмжэжэ байдаг США-е дэлхэйн олониитэ зэбүүрхэн буруушаана. Иигэжэ зэбүүрхэн буруушаагдахань зүб: Ливанай городууд болон хүдөө нютагуудай тосхонууд дээрэ Америкэдэ бүтээгдэһэн самолеудуудаар американ бомбонууд хаягдана. Израиль далайн саанаһаа үзэгдөөгүй ехэ «туһаламжа»—21 миллиард доллар сэнтэй буу зэбсэгүүдые абанхай. Тэрэнэйнь ехэнхи хуби Израилиин сэрэгүүдые зэбсэгжүүлгэдэ гаргашалагдаа. Эн-би-си гэжэ телекомпаниин тэмдэглэһэнэй ёһоор, мүнөө США-һаа американ зэбсэг—самолет, ракетэнүүд, танкнууд ба артиллерийскэ буу таһалгаряагүй асарагдажал байна. США-гай портнууд Хьюстон ба Шэнэ-Орлеан бодото дээрээ Израиль руу сэрэгэй техникэ ябуулдаг тусхай пунктнууд болгогдонхой.

Иигэжэ сионис журамай сэрэгэй гэмтэ ябуулгануудай түлөө США сэхэ харюусаха зэргэтэй. Уласхоорондын хархис ябуулганyудые Тель-Авив гүрэнэй политикын хэмжээндэ хүргэнхэй, Вашингтон тэрэниие шэнэ гэмтэ ябуулгануудые хэхыень тухиран түлхинэ. Энэ зорилгоёо бэелүүлхэ хэрэгтэнь США ООН-до дипломатическа аргаар туһалжа байдаг, дура зоргоороо боложо байһан эзэрхэг түримхэй Израилиие американ делегаци хэлбэришэгүйгөөр аршалан хамгаалдаг байха юм. Өөрынгөө гэмтэ ябуулгын түлөө харюусахаяа болихо бүрэ Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүл улам нэтэрнэ.

Израилиин июль һарада хэһэн бандит аашануудай һүүлээр ямаршье нюуса далдагүйгөөр Тель-Авивые дэмжэлгэ хадаа араб оронуудай нюдэн дээрэ США-гай нэрэ хүндын хэрэгтэ ехэ хохидол ушаруулагдахань гэһэн үгэнүүд Холбоото Штадуудта гарадаг болоо. Энэ ушарһаа Израилиин хүтэлбэрилэгшэд, тэдэниие США-да дэмжэгшэд ехээр дураа гутана. Американ сионис бүлэглэлнүүдэй 34 удамаршад президент Рейгандэ бэшэг эльгээһэн байха юм. Тэрэ бэшэг соогоо тэдэнэр Израильда буу зэбсэг үгэлгые саашадаа улам үргэдхэхэ гэһэн эрилтэ табяа. Имэрхүү эрилтэнүүд сэрэгэй-промышленна корпорацинуудай штаб-квартирануудһаа табигдана.

Сагаан байшан эдэ эрилтэнүүдыень обёоронгүй байнагүй. Олоной урда Израилиие шүүмжэлхэ ямаршье һэдэлгые болюулха гэһэн захиралта Рейган үгөө.

Иигэжэ уласхоорондын бандитизмые али болохоор дэмжэхэ гэһэн Вашингтоной хараа бодол хубилалтагүй зандаа үлэнэ. «Израиль Дүтын Зүүн зүгтэ США-гай түлөө «муухай хүдэлмэри» хэнэ гэжэ «Уоллстрит джорнэлдэ» һаяхан бэшэгдэһэниинь дэмы бэшэ ааб даа.

Дүтын Зүүн зүгтэ Холбоото Штадуудай сэрэгэй холын хараата түсэбүүдые аршалан хамгаалха үүргэ Вашингтон имагтал Тель-Авивта даалгадаг байһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ болонхой. Эндэ нэн түрүүн нефтеэр баян энэ региондо национально-сүлөөрүүлгын хүдэлөөнүүдые айлган һүрдөөхэ хэрэгтэ сионис журамые хэрэглэхэ тухай хэлэгдэнэ. Дүтын Зүүн зүгэй райондо США-гай сэрэгүүдые байлгаха хэрэгые Израиль һайшаан дэмжэнэ. Тиимэл хадаа эндэ американ «сэрэгэй нюдарга» байгуулха түсэбые далдалха зорилготойгоор Синайда «колонациональна зэбсэгтэ хүсэнүүд» гэдэгые бүридхэлгэдэ Израиль зүбшөөлөө үгэнэ. Имагтал энэ ушар Вашингтоной захиргаанай Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүлые али болохоор дэмжэхэ политикын эшэ үндэһэн болоно.

В. МАТЯШ, В. ВОЛКОВ, Н. СЕТУНСКИЙ.
(ТАСС).

• ТАСС • АПН • ХИЛЫН СААНАҺАА

«Эб найрамдалай жагсаал—81»—Франциин газар дээрэ

ПАРИЖ. Хойто Европын оронуудай эхэнэрнүүдэй эмхинүүдэй үүсхэлээр үнгэргэгдэжэ байһан «Эб найрамдалай жагсаал-81-дэ» хабаадагшад Франциин газар дээрэ гэшхэбэ. Тэдэнэр Даниин, ФРГ-гэй, Голландиин, Бельгиин хэдэн зуугаад километр харгы гаталаа. Норвегиин, Финляндиин, Даниин ба Швециин 40 эхэнэрнүүдһээ бүридэһэн бүлэг июлиин 21-дэ Копенгагенда ута замаа эхилһэн байгаа. Мүнөө жагсаалда хабаадагшадай колоннодо мянга гаран хүн тоологдоно. Тосхон бүхэндэ, город бүхэндэ шэнэ хүнүүд нэмэдэг байна. Тэдэнэр политическэ талаараа ондо ондоо үзэл баримталдаг. Гэбэшье эб найрамдал аршалан хамгаалха, хүн түрэлтэниие ядерна дайнай аюулһаа абарха гэһэн эрмэлзэл хүсэл тэдэниие нэгэдүүлнэ.

«Эб найрамдалай жагсаал-81» августын 6-да Парижда дүүрэхэ юм. Энэ үдэр дэмы шэлэгдээгүй. Имагтал энэ үдэр 36 жэлэй саада тээ американ атомна бомбо Японой Хиросима хотые үнэһэн тоброг болгоо һэн. Энэ аюулай хэзээдэшье дабтагдахагүйн тула боломоор бүхы юумые хэхэ гээшэ жагсаалда хабаадагшадай һайн һайхан зорилго болоно.

ХАМТЫН КОММЮНИКЕ

ЛИССАБОН. Ажалай партиин — МПЛА-гай ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Лусиу Лара түрүүтэй Анголын Арадай Республикын Ажалай партиин — МПЛА-гай делегаци Португалиин Компартиин ЦК-гай уряалаар июлиин 25-һаа 30 болотор Португалида байһан байна. Генеральна секретарь Алваро Куньялай ударидан хүтэлбэрилдэг ПКП-гэй делегацитай тэрэ хөөрэлдөө хэһэн байна. Эхэ орононгоо газар дайдые бүрин бүтэн баялгаха талаар Анголын арадай ябуулдаг тэмсэлые, социалис үндэһэ һуури дээрэ НРА-гай экономикын хүгжэлтые дэмжэдэг байһанаа ПКП-гэй делегаци мэдүүлээ гээд эндэ толилогдоһон хамтын коммюнике дотор тэмдэглэгдэнэ.

ПКП-гэй ЦК-тай ба Португалиин арадтай дайшалхы нэгэн наналтай байһанаа ажалай партиин — МПЛА-гай делегаци анголо арадай үмэнэһөө мэдүүлээ.

Уласхоорондын оршондохи байдал тушаа тогтохо зуураа американ империализмын ба НАТО-гай эгээл хархис бүлэгөөрхидэй эб найрамдалда, социальна дэбжэлтэ ба социализмда эсэргүүгээр ябуулдаг политикань дэлхэйн дээрэхи мүнөөнэй байдалые улам түгшүүрилтэй болгоно гээд делегацинууд зааһан байна. Шахардуу байдалые һуларуулха ба эб найрамдалые аршалан хамгаалха, империализмда эсэргүү бүхы революционно хүсэнүүдэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ гээшэ тон ехэ удха шанартай гэжэ ПКП ба Ажалай парти — МПЛА тоолоно гээд коммюнике дотор хэлэгдэнэ.

ХЭДЭХЭН ҮГӨӨР

БУДАПЕШТ. ДҮРШЭЛӨӨ ХАЛАН АБАЛСАХА ҮДЭРНҮҮД. Венгриин томо ажахынуудай нэгэн — Херпальдахи Мартын 15-най нэрэмжэтэ хүдөө ажахын кооперативта дүй дүршэлөө халан абалсадаг заншалта үдэрнүүд тэмдэглэгдэнэ. Энэ түрүү коллективэй гэшүүдэй ажалай үрэ дүнгүүдтэйнь танилсахын тула орон доторхи 50 кооперативай, госхозуудай мэргэжэлтэд суглараа.

Һүүлэй хоёрхон жэлэй туршада тус кооперативай гүрэндөө тушааһан продукциин орошонь 200 миллион шахуу форинтоор нэмээ. Хёрпальдахи кооператив — Советскэ Союзда шубуудые худалдадаг эгээн ехэ ажахынуудай нэгэн юм.

КАИР. «ХАНАГҮЙ ГЭР МЭТЭ». Египедэй правительствын баримталан бэелүүлдэг, «Хэнтэйшье танюуһагүй наймаа хэхэ» гэдэг политиканъ, «Аль-Ахрам аль-Иктисади» журналай элирхэйлһэнэй ёһоор, ороной национальна экономикые «ханагүй гэрэй» түхэлтэй, дэлхэйн капиталис ажахын кризисэй һүйдхэлтэ нүлөөнһөө сараха ямаршье хамгаалгагүй болгонхой. Тиимэ политикын үндэһөөр гүйсэдхэгдэһэн олохон проектнүүд урда тээнь бүридүүлэгдэһэнэй нэмэлтэ болохын орондо, харин тэдэниие һандааха сохилто болоно гэжэ дурсагдагша журнал тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

ПНР-эй Сеймын сесси дээрэ

ВАРШАВА. Польшын Арадай Республикын Сеймын сесси эндэ һаяхан хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Депутадууд орон дотор тохеолдоһон кризисэй дабаха, орой экономикые тогтоонишоруулха талаар гүрэнэй программые зүбшэн хэлсэжэ, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй хамаралһан хэмжээ ябуулгануудые һайшаан дэмжэлэн байна.

Сейм правительствын бүридэлдэ хубилалтануудые хээ. Тобшолон хэлэхэдэ, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын министрээр Ч. Кищак гэгшэд томилогдоо.

Вашингтоной хорото ябуулганууд

ГАВАНА. США-гай засагаархад Кубые экономическа талаар гансаардуулан хашаха, эмүүдые, хибхүүдэй эдеэ хоолой зүйлнүүдые болон тахал үбшэнтэй тэмсэхэ тухай эмүүдые худалдажа абахадань һаад түбэг татана.

Пренс Латин агентствын мэдээсэлэнэй ёһоор, Кубатай зэргэдэ худалдаа наймаае бүри ехээр хизаарлахын арга боломжые хараха зүүдэ хабди» гэжэ уласхоорондын финансын талаар сегаадаа засэдани дээрэ США-гай гүрэнэй секретарь А. Хейг мэдүүлэһэн байна. Рейганай захиргаан Кубатай хэлэлдээр харилсаа наймаае хорихо хараа шугам баримталдаг юм гэжэ тэрэ заава.

Арал дээрэ үргэнөөр тараһан халдабарита үбшэнтэй тэмсэхын тула америкаын эмүүдые Кубын худалдажа абахадань Вашингтон хэнэ.

США. Энэ орондо үндэһэ яһанай илгаа гаргалгын һүүлэй үедэ улам һужэрһэн ушарые буруушааһан жагсаалнууд боложо үргэлжэлһөөр.

Жагсаалда хабаадагшад хэтэрмэ баруунай үзэл баримталагшадые, фашис ёһоной ааша гаргагшадые хизаарлаха тухай эрилтэ засагаархидай урда табина. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр лэ негр үндэһэ яһатанда, бусад сагаан бэшэ шарайтанда эсэргүү харата ябуулгануудаа хэжэл байна бшуу.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ороной ниислэл Вашингтондо жагсаал боложо байна. Атланта хотын негр 26 үхибүүдые хюдаһан ушарые тэдэнэр эрид шууд буруушаана.

ТАСС-ай фотохронико.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ПРОВИНЦИИН ТҮХЭЛ ШЭНЖЭ ХУБИЛНА

ХАНОЙ. Хүсэтэ машина, техникээр түгэс зэбсэгжэһэн госхозууд, кооперативууд, хүдөө ажахын продукци эдеэшүүлэн буйлуулдаг предприятинууд, кофе, сай, каучук, цитрусово ургамалнуудые ургуулха плантацинууд — эдэ бүгэдэ мүнөөнэй Фукуи провинциин юрын түхэл шэнжэ болонхой. Анхандаа эгээн хаха холын хизаар байһан энэ провинци хүгжэнги үйлэдбэреэрээ онсо илгарна. СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай харилсаа холбооной гүнзэгырэн хүгжэһэнэй, тэдэнэй зүгһөө аха дүүгэй туһаламжын үзүүлэгдэһэнэй ашаар лэ иимэ хубилалтанууд болоо бшуу.

ЭВМ МАЛШАДТА ТУҺАЛНА

БУДАПЕШТ. Сигетварадахи фермэдэ түлжүүлэгдэдэг малай эдеэ хоолон рациониие электронно-тоолон тодорхойлолгын машина зохёодог болобо. Тэрэнэй ашаар тэжээлэй үлүү гаргаша хороогдоо, малай таргалсань ... оанса дээшэлээ, фермэдэ хүдэлдэг зоной тоо үсөөрөө.

Малай томонууд фермэнүүд дээрэ саашадаа электронно техникэ үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болохо юм гэжэ Венгриин мэргэжэлтэд тоолоно. Тэрэнэй ашаар гаргашалагдадаг тэжээлэй 15 процентнь алмагдадаг болохо, үлөөшыень ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ арга хангагдаха байна.

ШЭНЭ ОНЬҺОН ТҮХЕЭРЭЛГЭ

ПРАГА. Ческе-Будеевице хотодохи «Мотор» гэжэ заводой мэргэжэлтэд «Татра-815» түхэлэй ашаанай машинануудта хэрэглэгдэхэ ехэ дараса тэсэхэ компрессор бүтээн гаргаба. СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай захилаар хүсэтэ ашаанай машинанууд энэ орондо саашадаа үйлэдбэрилэгдэхэ юм. Тиимэһээл «Мотор» гэжэ завод социалис экономическа хамжаанай программа бэелүүлгэдэ хубитаяа иигэжэ оруулба гээшэ.

Автомобиль болон мотоциклнуудта шухала хэрэгтэй алдаб оньһон түхеэрэлгэ имагтал манай «Мотор» гэжэ заводто бүтээгдэдэг юм гэжэ ТАСС-ай корреспондентдэ тус предприятиин директор Франтишек Гущлбауэр хөөрэбэ. Арба гаран жэлэй туршада карбюратор болон бензонасосуудые техническэ талаһаань хангадаг стенднүүд эндэ бүтээгдэжэ, СССР-тэ эльгээгдэнэ. Байгша ондо шэнэ түхэлэй карбюратор үйлэдбэрилжэ эхилхэбди. Тэрэнэй ашаар нилээд ехэ түлишэ алмагдаха юм.

(ТАСС).

ҺОНИН НАМТАРТАЙ ХҮНТЭЙ УУЛЗАЛГА

БАРЛАГ, КОММУНАР, СЭРЭГШЭ

ТАРХАЙНГАА арбатай боломсоорнь, Тараска Михайлов гэжэ алдаршаһан, наһаараа барлаг ябаһан тэрэнэй баабай хүбүүгээ Ангар мүрэнние зубшан оршодог Налюур тосхондо хүлһэншэн болгожо үгэбэ гэхэ. Мал һайнаар адуулдаг томоотой бэрхэ Тархай хүбүүн тухай һураг суу оршон тойронхи тосхонуудаар тараа һэн хаш даа. Тэрээн тухай дуулаһан Токтуй тосхоной нэгэ баян Тараска Михайловта хүбүүгээ түрэл нютаг Хара-Гэртэнь дүтэ болгожо асарангаа, намдаа хүлһэлүүлэ гэжэ дурадхаба.

Одоол энэ баянайда Тархаймнай үзэхэ юумые үзэбэ даа. Хабартаа морёор борной шэрэхэ, зундаа үбһэ сабшаха, тармаха, намартаа ехэ барлагуудтай хамта талханай боолтонуудые таряалан дээрэһээ зөөжэ, үбэлдөө тэдэнээ мульһэн дээрэ сохижо, ороохо суглуулха.

Наһаар бага хүбүүгээ Тараска хайрлажа, олон үрхэтэ айлтай Ехэ-Бахтай һуурин уруу тэрэнээ асарба гэхэ. Томоотой Тархайе барлаг болгожо абаха дуратай баяшуул эндэшье:

—Буха наймаатай гүш, али буруу наймаатай гүш!—гэжэ эсэгэдэнь халдажа ядадаг һэн хаш даа. Тиихэдээ өөрөө хүлһөөр ажал хэхэ гүш, али хүбүүгээ үгэхэ гүш гэжэ шоглон хэлэһэн удхатай байгаа.

—Өөрөө ажалтайб. Харин буруугаа үгэхэб,—гэжэ Тарас харюусадаг һэн.

Тиигээдшье Ехэ-Бахтайда Тархайгаа удаан хүдэлгэнгүй, баабайнь Нарин-Жалга һууринда байдаг Тулонов гэжэ нюдарган баянайда хүбүүнһээ сугтаа хүлһөөр ажал хэхээ оробо. Арбан дүрбэ хүрэһэн хүбүүниинь ээм мүрөөрөө задарюун, шамбай шиирэгаараа эсэгэһээшье дутуугүй болоһон байба. Эсэгэ хүбүүн хоёр бүхэли үбэлөө шэниисэ, яарсын таряа сохижо үнгэргэбэ.

...Таряа сохижо тулатараа эсэһэн барлагууд тэрэ үдэшэ эзэнэйдээ ерэмсээрээ, сайгаа дутуу-ядуу уугаа болоод, үргэһэ нойртоо гансата диилдэшэбэ. Харин эзэнэйдэнь холын айлшад ерэнхэй, хаарта наадажа һуубад. Тушаан дэйрэжа, тэрэл һүниндөө Тулоновой гэртэ ондоо «айлшад»—буу шуу бариһан тонуулшад «бараалхаба». Тулоновые айлшадтайнь хамта подполи руу хаяжа хаагаад, барлагуудые һэреэбэ. Эсэгэ Михайловынь шиидшье гэжэ дуугарзнгүй подполи руу ороодхибо. Харин Тулоновой эзэн эхэнэрые тонуулшад баадхажа, алтыень абдар ханзануудһаань гаргуулба. Залуу барлагые гэрэй хүндыдэ гараад, тэндэ байһан эд хогшолые доошонь хая гэжэ эльгээбэ. Дээшээ гараха зуурандаа Тархай һүхэ һэмээхэн абажа үрдибэ.

—Даха, хурьган дэгэл, үшөө юун дайралданаб, дууһан хая наашань,—гэжэ нэгэ тонуулшан захирба.

—Тонуулшадта би туһалхагүйб,—гэжэ Тархай эридээр дуугарба.

—Үшөө тиихэбши-и, хара нохойн годон! Алуулаагүйдөө үтэр буу наашаа!—гэжэ нүгөөдынгөө ганирхада, нэтэрүү Тархай һүхэеэ харуулаад:

—Энээгээр тархииешни таһа сабшажархихаб, муухай хара хүлгайшан,—гэжэ айһан янзагүйгөөр харюусаба.

Белобородово һууринһаа ерэһэн дээрмэшэнтэй Тархайн иигэжэ хөөрэлдэхэ зууранда бэшэ тонуулшадынь баянай һайн моридыень шэлэжэ хүллөөд, талха, мяха, хэдэн һайн хубсаһа хунарыень табан шаргада обоо-хүбөө ашаба. Тиигээд гальенъ ехээр түлижэ, хооһон тогоо руунь хахархай удархай бүд яаралтайгаар хаяад, Бозойн хүндыгеэр, Аршаан, Дута тосхонуудые дайраад, Черемховой харгыгаар тонуулшад үгы болобо.

Уданшьегүй хооһон тогоон соохи бүд дүрэжэ захалхадаа, гэр соо утаа уняар болошобо. Тархай бушуулан дээрэһээ буугаад, подполи соохи зоноо гаргаба. Гэрһээ гараха гэхэдэнь, үүдэниинь газааһаа хүшөөтэй. Тархай һөөргөө дээшээ гүйжэ гараад, гэрэй оройн нэгэ хабтагай хобхо сохижо, газаашаа гараад, үүдэеэ нээбэ.

Һүхэ бариад, дээрмэшэдтэ диилдэжэ үгөөгүй зүрхэтэй хүбүүн тухай тэрэ ушарһаа хойшо бүхы Нарин-Жалгаар хэлсэжэ эхилээ һэн гэхэ.

ХОЁР жэлэй үнгэрхэдэ, залуу барлаг комсомолдо оробо. Заха газарай Хара-Гэр тосхондо комсомолой уурхайшье үгы даа. Ехэ-Бахтай хүрэтэр ябагаар 8 модо махажа, Тархай комсомолой суглаанда ошодог һэн. Гэртээ бусахадаа, Долоон Үбгэдэй байдалаар сагаа багсаахадань, үүр сайхашье дүтэлһэн байха. Эгээл энэ үедэ тэрэнэй эзэд: «Долоон Үбгэд үрхэ дээрэ ерээ. Бодо»,—гэжэ бадашаад, ямаан дахыень хуу татажа хаядаг бэлэй. Тиихэдэнь хахархай яндагар шэрдэгынь Тархайдаа ямаршье хөөбэриһөө зөөлөөр үзэгдэхэ даа...

Зүгөөр мүнөө комсомолой суглаанһаа бусажа ябахадаа, барлаг хүбиия Тархай шэнээр сэгнэдэг болоо һэн. «Коммунизмда һураха» гэһэн Ильичэй захяае досоогоо дурсан, гэрэлтэ ерээдүй тээшэ комсомол хүбүүн бүхы зүрхэ сэдьхэлээрээ эрмэлзэн тэгүүлдэг болобо.

Тиигэжэ байтар Хара-Гэртэшье шэнэ байдалай тэмдэг үзэгдэбэ. Бабушкин багша иишэ ерэжэ, үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые усадхалгын пункт нээбэ. Тархайһаашье ехээр энээндэ баярлаһан хүн үгы һэн хаш. Үдэрэйнгөө ажалые хэжэ дүүргээд, үгытэйшүүл үдэшэндөө заахан нэгэ гэр соо сугларжа, һуралсалаа үнгэргэхэ. Керосинай дууһаха үедэ лушан шуулажа аһаагаад, номоо үзэхэ. Дүрбэн һара соо Тархай нэгэшье хэшээл гээнгүй, үзэг номдо оробо.

Һандархай анзаһам.
Һалангаа һалаба хаш,—

гэһэн Демьян Беднын бэшэһэн мүрнүүдые залуу хүбүүн дабтадаг болобо. Үнэхөөрөөшье анзаһанһаа холо ошохогүйш.

Тиигэжэ 1927 оной хабар Хара-Гэрэй үгытэйшүүл Тархай Михайлов, Алексан Халбаев, Тихон Афанасьев, Иван Барлуков, Фёдор болон Пасха Убанов, Кондрат Миланханов, Саватей Итигилов гэгшэд коммуна болож хамтарба. Тэдэн соогоо эрдэмээрээ бүлюу байһан Убановые түрүүлэгшээр һунгаба.

— Үшөө хэд коммунедатнай ородог һэм? — гэжэ минии һурахада, Тархай Тарасович шоглойгоор миһэрээд:

— Ахкрюна Барлуковаа мартаадхёолтайш? — гэжэ урдаһаам һураба. — Тэрэшни шиниишье эхэдэл, мүн «Дүрбэн зүгэй һалхин» гэжэ шиһнии ном соохи Сагановадал тон адли хуби заяатай эхэнэр гүб даа. Тэрэнэймнайл налшагар гэр соо конторо байха. Убановнай түрүүлэгшын, бригадирай, тоо бүридхэгшын уялгануудые дууһан өөрөө дүүргэхэ.

— Коммунынтнай зөөри шадал али тухай һэм? — гэжэ һонирхобоб.

— Гурбан гэр, дүрбэн морин, һаамхай гурбан үнеэн. Нэгэшье хони үгы һэмди. Түрүүшынгээ хабар арбан десятина ороохо хаяабди. Үгытэй һэмди даа, юу гэхэб. Тиибэ яабашье нюдарган баяшуулда һөөргөө ошожо дохихо тухай һанаандаашье оруулдаггүй һэмди.

Жэлшье үнгэрөөдүйдэ Хара-Гэрэй коммуна арбан моритой болобо. Совет гүрэнэй зээлеэр үгэһэн мүнгөөр морин косилка, сеялкэ, хоёр плуг абаба.

Тиигэбэшье Хара-Гэрэй коммуна шадалаар өөдэгүйшэг бэлэй. Һүүлдэнь Нельхайн «Шэнэ суудал» коммунатай хамтаржа, «Улаан-Нельхай» гэжэ ехэ коммуна болобо. Энэ коммунада Тархай Михайлов 1928 онһоо 1930 он болотор түрүү звеношон болож ябаба. Оролдосотой ажалаараа шалгараһан коммунарые 1930 ондо Нельхайн бүлэгэй Соведэй түрүүлэгшээр һунгаба.

1932 ОНДО Тархай Михайловые Ербановай нэрэмжэтэ Комвузда һурахыень эльгээбэ. Һүүлдэнь хүдөө ажахын дээдэ коммунистическэ һургуули гэжэ тэрэ нэрэтэй болоо һэн. 1935 ондо зоотехнигэй диплом абаһан Тархай томо колхозой түрүүлэгшээр зууршалагдаба. Зүгөөр Алайрта ерэхэдэнь, тэрэниие ондоо ажалда, аймагай гүйсэдкомой инструктораар табиба. Һүүлээрнь хоёр жэлэй туршада тэрэ Куйтын бүлэгэй Соведэй түрүүлэгшээр хүдэлбэ. Бүхы Алайрай хүдөөгэй Соведүүдэй 18 түрүүлэгшэнэр сооһоо хэсүү тэрэ сагай шалгалтые хоёр лэ хүн: Куйтаһаа—Тархай Михайлов, Хүтэлигһөө — Петр Попов гэгшэд дабажа гараһан гэхэ. 1938 оной шэнэ жэлые Тархай Михайлов Эхирэд Булгадай аймагай гүйсэдкомой түрүүлэгшын уялга дүүргэгшын тушаалда угтаба. Жэл хахад үнгэрхэдэ, ВКП(б)-гэй Нүхэдэй райкомой секретарь болож ошобо.

ДАЙНАЙ эхилхэдэ Тархай Тарасович Ленинградта партиин ЦК-гай дэргэдэхи Ленинскэ курсада һуража байба. Фрунзиин нэрэмжэтэ академиин дэргэдэ һарын лагерна бэлэдхэл гараһанай удаа Калининска фронтдо гужтранспортна (морёор ашаа зөөлгын) батальоной комиссар болобо.

1941 оной ноябрьда Тархай Михайлов стрелково ротын политрук болоод байтараа, Великие Луки город шадар хүндөөр шархатаад, госпитальдо ороһон юм. Эдэгээд, тэрэл ротодоо бусаба.

1943 он болотор түмэр замай шухала узел байһан Великие Луки городые немецүүд эзэлһэн зандаа байба. Тэрэл оной январиин 7-до Тархай Михайлов түрүүтэй тагнуулшадай бүлэг город хүдар ошохо даабари абаба. Полкын командна пункттай холбоо тогтоохо телефонно катушка хойноо шэрэбэд. Ловать мүрэниие обёорогдонгүй гаталжа, дайсанай харуулшаниие һэмээхэнээр хороогоод, эрье өөдэ гаража ябатарнь, гэнтэ буудажа захалһан немецүүд гурбан манай пулемэтчигүүдые алажархиба. Город уруу ходоржо үрдиһэн арбан нэгэниинь фашистнуудай байдаг нэгэ гэрэй хажуудахи харуулшание үгы хээд, сонхо руунь гранатануудые шэдэжэ, бусадыень һалгаад, досоонь оробо.

Угайдхадаа тэрэ зуурандань полкын командованитай холбоон таһаржа, немецүүдшье добтолжо эхилбэ. Хүреэлэгдэһэн энэ гэр соо үшөө гурбан манай тагнуулшад унаба.

Зургаан лэ сэрэгшэдынь амиды гаража, өөһэдынхидтөө бусаа һэн. Табаниинь, тэдэнэй тоодо командир, шархатаһан.

Энэ операциин үедэ баатаршалга гаргаһанайнгаа түлөө ахалагша лейтенант Тархай Михайлов Улаан Одоной орденоор шагнагдаа һэн.

Тэрэл удаа хүл руугаа хүндөөр шархатаһан Михайлов арбан һара госпитальнуудта эмшэлүүлбэшье, III группын инвалид болож, 1943 оной эсэстэ Ангар мүрэнэй Хадахан арал дээрэ һуудаг өөрынгөө гэртэхиндэ бусаба. Шархатаабшье гэжэ һаатангүй, дайнай үедэ һандарһан «Адууша» артелиие өөдэнь үргэхын хойноһоо шадалаараа болобо. Энэл колхоздо Т. Т. Михайлов хүтэлбэрилхы тушаалнуудта арбаад жэл соо хүдэлөө һэн...

ТАРХАЙ баабай мүнөө 76-тай болобо. 5 үхибүүдынь булта мүрөө олонхой. Максим хүбүүниинь «Ангарстрой» дээрэ һургуулиин директорээр 25 жэлэй туршада хүдэлнэ. Тимофей хүбүүниинь электрогазо-гагнууршанаар ажаллана. Станислав хүдөө ажахын институт дүүргэжэ байна. Софья басаганиинь ЛВРЗ-дэ инженер-конструкторай тушаал дээдаг. Ритань Селенгинскын целлюлозо-картоной комбинадай инженер-лаборантын зэргэтэй, Байгалай уһанай тунгалаг сэбэрые сахиха уялгатай, 14 ашанар, зээнэрэйнь 13-ниинь хүбүүд, нэгэниинь басаган.

Тархай баабай мүнөө болотороо ажалтай хахасанагүй. Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводто шорой хамагшаар хүдэлнэ. Ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Залуушуулые һурган хүмүүжүүлхэ үүргэтэй. Партиин зэргэдэ 50 жэлэй туршада жагсаһантайнь дашарамдуулан, КПСС-эй Железнодорожно райком Тархай Тарасовичта нэрыень бэшэһэн час барюулаа һэн. Амаршалгын бэшэг соо иимэ һайхан үгэнүүд бии юм: «Партиин хайшаншье Танииe эльгээхэдэ, социализм байгуулагшадай түрүү зэргэдэ дабшан, шударгы ажалай үльгэр жэшээ харуулжа, мүнөөшье болотор дайшалхы жагсаалда ябаһан зандаа гээшэт».

Эдэ үгэнүүдтэ нэмэлтэ хэрэггүй ёһотой.

И. ТУГУТОВ.

УНШАГШ[ЫН]
ҺОНИРХОХО[ОР]
БАЙХАТ

НОХОЙНУУДАЙ НҮХЭСЭЛ

Нэгэтэ хабар сэсэрлигэ[…] бэрлэхэеэ дачадаа ерэб[…] райн саанаһаа нохойн […] ноан дуулдана. Харан […] дэм, яһа зууһан бишыхан […] хой хатаржа ябаба. Х[…] яараһан нохой гээшэб?

Адаглан гэһэйм, сарайн […] да тээ тархияа хажуу[…] хэлтылгэн һагад, томо […] дог үүлтэрэй нохой һ[…] хажуудань зэргэлээд хоёр […] нохой тэрэниие дүнгэжэ […] һан хэбэртэй. Тугаарайн […] зууһан нохойхон томо […] дүтэлөөд, хойто хүл дээрэ […] дожо яһаяа үгөөд, саа[…] дшоод һуушаба. Иигэ[…] энэмнай юун болож […] гээшэб?

Юундэ энэ нохой анха[…] лаар хүреэлэгдэбэ гээш[…] Ушарынь гэхэдэ, дог но[…] хашаагай нүхөөр гулда[…] байһаар, хүзүүнһэйнгээ ба[…] торгын дэгээгээр шабын […] мэртэ шагтагалдашаһан […] ба. Тэрэ хайшаашье хүд[…] аргагүй, тархяа хинсайлга[…] һуухал баатай болоо ха […] Тиин хажуудахи нохой[…] дынь гай зоболондо оро[…] ханиил дулаасуулдаг, н[…] зариманиинь эдеэ хоол аа[…] даг байгаа. Догой һууһан […] зирта олон яһа ба хилэ[…] нэй үлэгдэл хэбтээ һэн.

Тэд нохойдо бүтэх[…] зүрхэсэбэгүйб. Намайе хаз[…] магад гэжэ хүрзэ бариад, […] гаиханаар дүтэлбэб. Ута […] барлад, дэгээень мулта[…] ядабаб. Нохой шүдэеэ ирзэ[…] ган хэрхирбэ, хусаба, үдэ[…] туһалхынь ха гэжэ ой[…] хаш—дуугай болобо. Бойлто[…] донь болгоомжотойгоор га[…] хүргэжэ, тэрэниие мултал[…]

Нохой нам тээшэ баяр[…] ясхалан хүргэһэн мэтэ […] дөөр хараад, найгалзаһ[…] саашаа гэшхэлбэ. Удаань һ[…] гөө эрьежэ, һүүлээ эжэ […]

ЭРЭ ТАХЯАГАЙ ЭНХЭРЭЛ

ҮНЭР БАЯН ҮНЕЭН

(«Известия» газетэһээ абтаба).

Редактор Р. Б. ГАРМА[ЕВ]

ХЭЖЭНГЫН РАЙОНДО АЙЛШАЛБА

Манай ороной хизаар бүхэнэй бэлигтэй артистнуудһаа бүридэһэн концертнэ бригада һаяхан Хэжэнгын районой ажалшадые «Дуун хилэ мэдэдэггүй» гэһэн эстрадын ехэ программатай танилсуулба. Энэ концертдэ эстрадна дуунай республиканска харалгын лауреат, Берлин хотодо үнгэрһэн «Шоу-ревю-75» гэһэн уласхоорондын программада хабаадаһан Н. Ермовский (Новосибирск), «С песней по жизни» гэһэн телевизионно конкурсдо хабаадаһан Г. Бабаева (Алма-Ата) гэгшэд олон арад үндэһэтэнэй дуунуудые гоё һайханаар дуулаба. Киев хотын түлөөлэгшэ З. Трояновский киногой болон эстрадын артистнуудые тон адляар һажаалдажа, шог зугаа дэлгэхэ бэлиг шадабаряараа харагшадые баясуулба. Манай ороной мэдээжэ артистнууд А. Райкин, А. Папанов, Э. Гарин болон бусадай маяг абаритай тэрэ танилсуулаа юм. Композитор Б. Носачёвой хүтэлбэрилдэг «Движение» гэһэн джаз-рок группа концертдэ эдэбхитэйгээр хабаадаа.

Энэ концертдэ шог ёгто дуу, шүлэгүүд олон байгаа. «Битлз» гэжэ ансамбльда хабаадагша түрүү үзэл бодолтой англиин дуушан, композитор Джон Леннонэй дурасхаалда зорюулагдаһан дуунууд бултанай анхарал хандуулаа.

Новосибирскын артист Ю. Григорьев энэ концертые шадамар бэрхээр хүтэлбэрилөө. Эстрадна искусствын Бүхэроссин зохёохы ажалтанай мастерскойе дүүргэжэ байһан залуу артистнууд энэ концертдэ мүн лэ хабаадалсаа.

Мүнөө энэ бүлэг артистнууд БАМ-ай барилгашадта концерт харуулхаар зорибо.

Ц. ГАЛСАНДОРЖИЕВА.

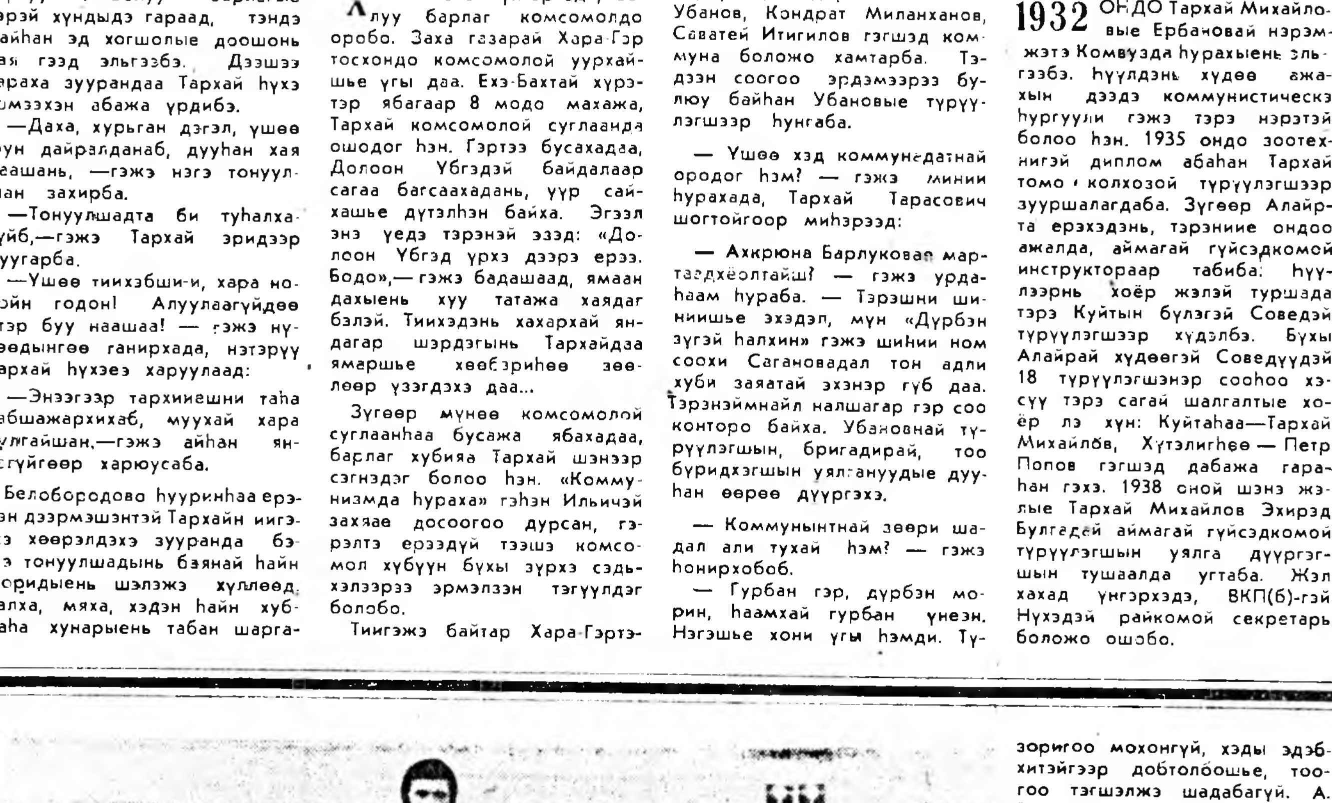

ФУТБОЛ

ЭДИР ХАЛААН

ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Арһан бүмбэгэ» гэһэн клубай шанда хүртэхын түлөө бүхэроссин зонын мүрысөөн Улаан-Үдэ хотодохи Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ, мүн авиационно заводой «Забайкалец» гэжэ спортклубай стадионууд дээрэ үнгэргэгдэбэ.

Дүрбэн бүлэгтэ илажа гараһан Амарай, Томско, Кемеровскэ болон Шэтын областьнуудай команданууд түгэсхэлэй мүрысөөндэ наадаба. Тиихэдээ Кемеровскэ областиин футболистнууд Амарай һурагшадые 3:0 тоотойгоор шүүһэн байгаа. Томско ба Шэтын областьнуудай түлөөлэгшэдэй уулзалга илангаяа шанга тэмсэлдэ үнгэржэ, 1:1 тоотойгоор дүүрээ. Мүрысөөнэй гуримаар ялын сохилтонуудые хэхэдээ, шэтынхид 5:4 тоотойгоор илаба.

Иигэжэ Кемеровскэ областиин Новокузнецк хотын «Космос», Шэтын областиин Краснокаменскын «Факел» түгэсхэлэй мүрысөөндэ гараһан байна. Республиканска категориин арбитр В. М. Лавовай жэмбүүрээ үлеэмсээр, шэтынхид талмайн тэг дундаһаа наадаяа эхилбэ. Эдэнэр абаһаар лэ эдэбхитэйгээр добтолжо, нүгөөдынгөө хамгаалагшад болон вратариие тухашаруулна. Тэдэнэй эрхим бомбардир Женя Ярмолюк гэдэргээ татагдажа, хамгаалагшадтаа туһалха баатай болоо. Тиигэһээр наадан жэгдэржэ, үе-үе болоод лэ «Космос» харюугай добтолго хэнэ. «Факелай» капитан Андрюша Бондарь гурбан хамгаалагшадые булгаалан мэхэлээд, талмайн баруун захаар урагшаа шуумайба, гэбэшье тэрэ «Космосой» сахада дүтэлжэ шадабагүй. Ушарынь юуб гэхэдэ, Виталий Иванов бүмбэгыень буляажа абаһан байха юм. Добтолгонь сухарюулагдаа.

Шэтын областиин һурагшад мэргэжэл шадабаритай байгаа гээд тэмдэглэлтэй. Хоёр-гурбан хүниие алгасан гарабашье, саашадаа нэгэ нэгэндээ дамжуулжа үгэнгүй наадахадаа, урагшагүйдэдэг байба.

Уданшьегүй «Космос» добтолжо оробо. Сережа Жуков талмайн тэгэн дундуур дабшана, эгээл энэ үедэ хамгаалагшын гүйжэ ерэхэдэ, бүмбэгэеэ Юра Кривдэдэ оношотойхоноор дамжуулжархина. Гүйдэл дундаа үдьхэлжэрхихэдөө, Юра саха дээгүүр бүмбэгэеэ хөөргэжэрхибэ. Иигэһээр байтар жэмбүүр соностожо, нэгэдэхи тайм дүүрээ. «Факелай» эдир футболистнууд халта булюу байгаа гэжэ хэлэлтэй.

Забһарлалгын үедэ тренернүүд һурагшадайнгаа һайн, муу талые, алдуу эндүүень заажа, саашадаа ямараар наадаха, юу хэхэ байһыень тодорхойлжо үгэдэг гээшэ. Энэшье удаада тиимэ байһаниинь элитэ.

Хоёрдохи таймай эхилхэтэй сасуу манай хүршэ Шэтын эдир хүбүүд эршэмтэйгээр добтолжо оробо. Теэд тэдэ «Космосой» хамгаалалтые дабажа яашье шадаагүй. Эгээл эндэ Новокузнецк хотын пионернүүд бүмбэгэ абахадаа, нэгэ нэгэндээ бушуу түргөөр дамжуулжа, нүгөөдынгөө ялын талмайда хүрэжэ ерэнэ. Энэ түбэгтэй байдалда «Факелай» хамгаалагшад, вратарь алдуу гаргаба. Энээниие шадамараар һамбаашалжа, Юра Кривда толгойгоороо бүмбэгэ сохижо оруулаа — 1:0. Урагшагүйдэлгөөрөө шэтынхид зоригоо мохонгүй, хэды эдэбхитэйгээр добтолбошье, тоогоо тэгшэлжэ шадабагүй. А. Бондарь, А. Полянцев болон бусад илангаяа һайнаар наадаһан байха юм. Эндэ суглаагшад хүршэнэрөө халуунаар дэмжээ. Зүгөөр бүхы добтолгонуудынь амжалтада хүргэбэгүй.

Иигэжэ Новокузнецк хотын Заводской районой «Космос» гэжэ пионерэй клубай эдир футболистнууд илажа, зонын чемпионууд болобо. Тус команда август һарын тэн үеэр Тула хотодо болохо бүхэсоюзна түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадаха эрхэдэ хүртөө. «Космос» ВЛКСМ-эй ЦК-гай, «Пионерская правда» газетын редакциин, СССР-эй футболой федерациин дамжуулгын кубогаар, 1 шатын дипломоор шагнагдаа.

— Командынгаа илалтаар ехэтэ баясабаб. Юундэб гэхэдэ, Шэтын футболистнууд һайн һорилго бэлэдхэлтэй. Хүбүүднай бултадаа шахуу һайнаар наадаа, гэбэшье В. Иванов, Ж. Ярмолюк, В. Котов, Ю. Кривда, вратарь А. Костенко гэгшэд онсо шалгарба. Табан нааданда хабаадахадаа, нэгэшье бүмбэгэ саха руугаа алдаагүйбди, харин аяар 15 бүмбэгэ ондоо командануудай ворота руу сохижо оруулһан байнабди. Энэ ушар манай хамгаалагшадай найдамтай һайнаар наададаг байһые гэршэлнэ, — гэжэ зонын чемпионуудай тренер В. О. Сидоренко хөөрэнэ.

«Факел» (Шэтын областиин Краснокаменск хото, тренерынь В. И. Саранчин), «Ромашка» (Томско область) команданууд зонын мүрысөөнэй шангуудта хүртэбэ. «Луч» (Амарай область), «Дальсельмаш» (Хабаровска хизаарай Биробиджан хото), «Спартак» (Красноярай хизаар) командануудай эдир футболистнууд эрхим зургаанай тоодо ороһон байха юм. Примориин, Камчаткын спортсменүүд долоодохи, наймадахи һууринуудта гараа.

Манай республикын спортын нэрэ хүндые хамгаалһан Хориин районой «Факел» команда (тренерынь Б. Ш. Жамсаранов) табан уулзалгын гурбандань илалта туилабашье, юһэдэхи һуурида гараха ушартай болобо. Һүүлшын хоер нааданда хүбүүднай Магаданай командые — 1:0, Тувын спортсменүүдые 4:0 тоотойгоор илажа гараа. Эндэ Саян Батуев, Игорь Тармаев, Юра Коптилкин, Андрюша Белобородов гэгшэд бүмбэгэ сохижо оруулба. Манай команда ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ хабаадаха дүршэл багатай байһан дээрэһээ урагшагүйдэжэ, аяар юһэдэхи һуурида түригдэшоо бшуу. Энэ хабаадалгань тэдэнэртэ туһатай байха аабза гэжэ һанагдана.

Тувын АССР-эй, Магаданай областиин, Яхадай АССР-эй, Сахалинай болон Эрхүүгэй областьнуудай эдир футболистнууд удаадахи һууринуудые эзэлһэн байна.

Мүрысөөн хаалгын парад дээрэ бүхы командануудта ниитын эмхинүүдэй тогтооһон дурасхаалта шангууд барюулагдаа. Эрхим бэрхэ наадагшад эгирүүлэгдэбэ. Омар Саая (Тува) — эрхим вратарь, Эдик Филимонов (Амарай область) — эрхим хамгаалагша, Олег Агапов (Хабаровска хизаар) — хамгаалалтада эрхимээр туһалагша, Женя Ярмолюк (Кемеровскэ область) — эрхим бомбардир, Андрюша Бондарь (Шэтын область) эрхим добтологшо гэгдэжэ, тусхай шангуудта, дурасхаалта медальнуудта, дипломуудта хүртэһэн байха юм.

Иигэжэ эдир футболистнуудай зонын мүрысөөн тэдэнэй мэргэжэл шадабариин ёһотойл харалга болож дүүрэбэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: зонын чемпиоч болоһон «Космос» командын гэшүүд тренер Вячеслав Олегович Сидоренкэтээ хамта байна; шанга тэмсэлэй үе.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

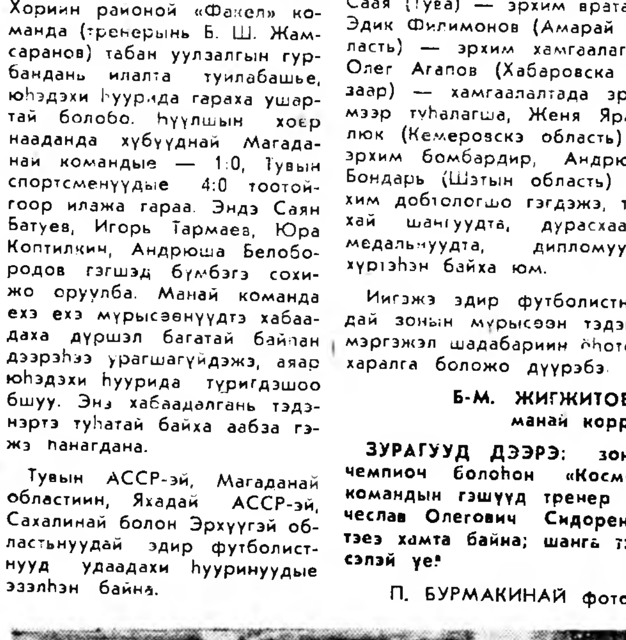

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотонуудай» июлиин 25-да үнгэргэгдэһэн 30-дахи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени соголбо.

«49-һөө 6-ень тааха спортлото»: 158.813 билет ороо.

Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (172 карточка) тааһан хүнүүд—184 түхэриг, дүрбэн номер (1.581 карточка) таагшад—26 түхэриг, гурбан номер (21.617 карточка) тааһан хүнүүд 3 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото»: 2.166910 билет ороо. Табан номер (6 карточка) таагшад—10.000 түхэриг, дүрбэн номер (1.311 карточка) тааһан хүнүүд—159 түхэриг, гурбан номер (47.624 карточка) таагшад 8 түхэриг абаха.

«Спортлотонуудай» 30-дахи тиражай шүүбэринүүд августын 5-һаа сентябриин 5 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Тэжээлэй шанарта — онсо анхарал» — материалнуудай суглуулбари, «Заал һаа ехээр бэнэ, каротинтайгаар нөөсэлхэ» — «Правда Бурятии» газетын Хэжэнгын райондо хэһэн рейдын материал. «Табан жэлэй амжалта түгэс алхамууд» — республикын промышленна предприятинуудһаа абтаһан тобшо мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Партиина ажабайдал». «Гол шэглэлээ зүбөөр тодорхойлхо» — КПСС-эй Зэдын райкомой нэгэдэхи секретарь С. Жаргаловай статья. «Ажахые хүтэлбэрилгые наринжуулан һайжаруулха». «Бэшэ аргагүй хадаа яахаб» — Д. Федотовой статья. «Редакцида ерэһэн бэшэгүүд». «Агрохимиин аша үрэ ехэ» — мэргэжэлтэдэй зүбшэл. «Булад хайлуулагдаа» — В. Батоншой репортаж.

Гурбадахи хуудаһанда. «Соёлой унтаршаһан гуламтанууд» — Я. Николаев, Ч. Гомбоин гэгшэдэй корреспонденци. «Уласхоорондын шэнжэлэл». «Бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ юун болоноб» — ТАСС-ай мэдээсэлнүүдээ.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Патриот» гэжэ тематическа суглуулбариин материалнууд. Соносхолнууд.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай сэлмэжэ, бүрхэжэ байха, шииг нойтон орохогүй. Баруун-хойноһоо секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Үдэртөө 21—26, тиихэдэ хойто районуудта 15—20 градус дулаан байхаар багсаамжалагдана.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Синдикат-2» (4-дэхи сери). 11.10—«Таллинай аялганууд» — киножурнал. 11.20—«Киногоор аяншалагшадай клуб». 12.20—Шэнэ һонин. 15.10— Дамжуулгын программа. 15.15—Шэнэ һонин. 15.35 —Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд. 16.30—«Пропало лето»—уран һайханай фильм. 17.45—«Бултадаа эбтэй нэгэ бүлэ». 18.15 —«Буратинын выставкэ». 18.45 —«Ажалай алдар солын туғые дээрэ үргэн дабшагшад». Новороссийск хотын порт. КПСС-эй Новороссийска горкомой нэгэдэхи секретарь Ю. Д. Журкин дамжуулгада хабаадаха.

Улаан-Үдэ. 19.15—«Байгал»—программа (буряадаар).

Орбита. 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ». 20.00—«Афганистанай үдэр бүриин хэрэгүүд»—республикын мүнөө үеын байдал тухай очерк. 20.20 —СССР-эй арадай артист З. Соткилавын концерт. 20.50 — «Синдикат-2» (5-дахи сери). 22.00—«Время». 22.35— И. Штраусай хүгжэм. 23.25—«Биологиин хүгжэлтын шатанууд» —эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 23.45— — «Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ». 24.00—Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (К)—«Динамо» (Тб.).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00—«Никого нет дома»—олон серитэй уран һайханай фильм (ЧССР) 7—14 серинүүд. 14.15—Мультфильмнүүд. 14.45—«Залуу гэр бүлэнүүдэй телеклуб» 16.00—Хүгжэм. 16.25—һур харбалгаар СССР-эй чемпионат.

Улаан-Үдэ. 17.00—Мультфильмнүүд. 18.00—Түрүү дүй дүршэл тухай кино-мэдээсэл. 18.25—«Мосфильм» киностуди —манай айлшан. 18.50—Соносхолнууд. 19.00—«Худал дохёо» — киноочерк.

Орбита. 19.15—«Хүхюун нотохонууд».

Улаан-Үдэ. 19.45—«Бусалга» —киноочерк.

Орбита. 19.55 —Дамжуулгын программа. 20.00—«Уран шүлэг»—Эдуард Багрицкий. 20.40 —«Воротанска гүн жалга» — баримтата фильм. 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул». «Хүхытэй час». 21.15—Литвагай ССР-эй «Летува» гэжэ Гүрэнэй академическэ габьяата дуу, хатарай ансамблиин концерт. 22.00—«Время». 22.35—«Красная скрипка»—уран һайханай фильм. 24.00—Совет композиторнуудай зохёолнууд.

МАНАЙ АДРЕС-ТЕЛЕФОНУУД. ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, инфо[р]мации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро —2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-01638. Заказ № 178. Индекс 5901.